

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>

davčna št.: 10482369

Poročilo o razvoju trga elektronskih komunikacij za prvo četrletje 2013

Ljubljana, junij 2013

Predmetno poročilo je informativne narave. Vsebuje podatke pridobljene skozi četrletna zbiranja ali drugače zbrane podatke. Pri izračunih penetracije so uporabljeni podatki Statističnega urada Republike Slovenije, in sicer za število gospodinjstev podatek iz popisa prebivalstva leta 2002, ter za število prebivalcev uradno objavljeni podatki po posameznih obdobjih. Vsa neskladja s podatki iz predhodno objavljenih poročil so posledica popravkov podatkov, ki so jih posredovali operaterji. Zaradi naknadnih popravkov so možna odstopanja od že predhodno objavljenih podatkov. Analize, ki v tem poročilu niso vključene, so lahko vključene v naslednjem ali drugih poročilih Agencije. Agencija si pridružuje pravico odločanja o vsebini svojih poročil.

Kazalo

Uvod	3
1. Trg fiksne telefonije	7
2. Trg mobilne telefonije	13
3. Širokopasovni dostop do interneta	23
4. Televizija	34
5. Konvergenca storitev	41
6. Medoperaterski širokopasovni dostop	43
Kazalo grafov	47

Uvod

V prvem četrtletju 2013 je Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) začela z javnimi posvetovanji večih splošnih aktov in priporočil, ki jih je dolžna pripraviti in izdati v skladu z novim Zakonom o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS, št. 109/2012; v nadaljevanju: ZEKom-1)¹. ZEKom-1 je bil v Uradnem listu RS objavljen dne 31.12.2012 in je začel veljati s 15.1.2013. Objave in javna posvetovanja splošnih aktov in priporočil se bodo nadaljevala tudi v drugem četrtletju 2013. Tako je agencija povabila zainteresirano javnost, da posreduje pripombe, predloge ali dopolnitve k predlogu priporočila o preprečevanju izredno visokih zneskov na računih končnih uporabnikov². Namen priporočila je vzpostaviti najboljše prakse za preprečevanje izredno visokih zneskov na računih končnih uporabnikov, ki nastanejo predvsem zaradi prekomerne ali nepredvidne uporabe govornih in podatkovnih storitev tako v Sloveniji kot v tujini. Do roka za posredovanje pripomb je agencija prejela pripombe in mnenja Zveze potrošnikov Slovenije in operaterjev T-2 d.o.o., Amis d.o.o., Si.mobil d.d., Tušmobil d.o.o. ter Telekom Slovenije d.d., ki jih je agencija objavila na svojih spletnih straneh³ kot tudi odgovore na pripombe in mnenja zainteresirane javnosti k predlogu tega priporočila⁴. Sledil je poziv agencije k predložitvi pripomb, predlogov ali dopolnitev k predlogu Splošnega akta o načinu izračuna višine plačil za uporabo elementov oštevilčenja⁵. Agencija je zainteresirano javnost povabila, da slednje predloži do 5.4.2013.

Dne 22.1.2013 je agencija objavila še pripombe družb T-2 d.o.o. in Telekom Slovenije d.d. ter odgovore nanje v zvezi z analizo upoštevnega trga 1 "Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji za rezidenčne in poslovne uporabnike (maloprodajni trg)".

V začetku prvega četrtletja 2013 je agencija na svojih spletnih straneh objavila vabilo k posredovanju mnenj v zvezi z Javnim posvetom o posredovanju podatkov o razvoju trga elektronskih komunikacij v Sloveniji za leto 2013, ki je potekal v prostorih agencije 10.1.2013⁶. Glavni namen posveta je bil predstaviti nadgradnjo ter dopolnitve elektronskega vprašalnika za četrtletno zbiranje podatkov in spremembe, ki jih je na področju zbiranja podatkov o razvoju trga elektronskih komunikacij prinesel ZEKom-1. Agencija je v zvezi z javnim posvetom, prejela pisne pripombe družbe Si.mobil d.d. Odgovor na pridobljena mnenja in pripombe operaterja je objavila na svoji spletni strani⁷.

V opazovanem obdobju je agencija imenovala strokovno projektno skupino za pripravo strokovnih podlag na podlagi katerih bo oblikovala nadaljnjo regulacijo širokopasovnega dostopa na medoperaterskem nivoju. Namen oblikovanja te skupine je priprava kvalitetne analize in pridobitve mnenj operaterjev glede ključnih elementov razvoja in nadaljnje regulacije širokopasovnega dostopa in priprava glavne usmeritve nadaljnje regulacije pri čemer želi, da bi ta bila čim bolj optimalna glede na situacijo na trgu, ob upoštevanju večine

¹ http://www.uradni-list.si/1?year=%3Fyear%3D2012&edition=2012109&number=109&search_submit=I%C5%A1%C4%8Di

² <http://www.apek.si/predlog-priporocila-o-preprecevanju-izredno-visokih-zneskov-na-racunih-koncnih-uporabnikov>

³ <http://www.apek.si/mnenja-in-pripombe-na-predlog-priporocila-o-preprecevanju-izredno-visokih-zneskov-na-racunih-koncnih-uporabnikov>

⁴ <http://www.apek.si/odgovori-na-prejete-pripombe-k-predlogu-priporocila-o-preprecevanju-izredno-visokih-zneskov-na-racunih-koncnih-uporabnikov>

⁵ <http://www.apek.si/poziv-k-predloziti-pripomb,-predlogov-ali-dopolnitev-k-predlogu-splosnega-akta-o-nacinu-izracuna-visine-placil-za-uporabo-elementov-ostevilcenja>

⁶ <http://www.apek.si/vabilo-k-posredovanju-mnenj-v-zvezi-s-posvetom-o-posredovanju-podatkov-o-razvoju-trga-elektronskih-komunikacij>

⁷ <http://www.apek.si/telekomunikacije-novice-odgovori-agencije-na-pridobljena-mnenja-v-zvezi-s-posredovanjem-podatkov-o-razvoju-trga-elektronskih-komunikacij-v-republiki-sloveniji-za-leto-2013>

dejstev, ki se na razvoj trga nanašajo. Agencija se zaveda različnih pogledov, pristopov, problemov in tehnoloških rešitev posameznih operaterjev in je prav z namenom upoštevanja celotne slike na trgu želela pristopiti k pripravi usmeritev, ki bodo najbolj optimalne za akterje na trgu. Obenem želi pri usmeritvah nadaljnje regulacije upoštevati vse obstoječe tehnološke rešitve, ki bi lahko pripomogle k doseganju ciljev digitalne agende in ne teh predpisovati oz. njihov razvoj kakorkoli omejevati.

Agencija je v začetku januarja 2013 na svoji spletni strani seznanila zainteresirano javnost, da je Evropska komisija objavila Kodeks spletnih pravic EU, ki ga je mogoče najti na spletni strani Evropske komisije⁸. Ta predstavlja osnovni sklop pravic in načel prava EU, ki državljane varujejo, kadar dostopajo do spletnih omrežij in storitev. Prav tako je agencija zainteresirano javnost obvestila tudi o vabilu ECC (Odbora za elektronske komunikacije) k javni razpravi o treh priporočilih (Uporaba števil zunaj nacionalnih meja, Nadzor kvalitete dostopa do interneta (tehnični parametri, merilne metode) in Zlorabe, zakasnitve in kompenzacijski mehanizmi pri prenosljivosti števil)⁹.

Agencija je 7. in 8. marca gostila plenarno zasedanje evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC). Zasedanja se je udeležilo 36 predstavnikov držav in Evropske komisije, kot opazovalci pa tudi predstavniki Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta) in Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU). Glavna točka zasedanja je bila obravnava osnutka priporočila Evropske komisije o enakem obravnavanju operaterjev na veleprodajnem trgu, s čimer je povezano tudi vprašanje razvoja elektronskih komunikacijskih omrežij ter zagotavljanje ciljev Digitalne agende za Evropo. Na plenarnem zasedanju so se odvijale tudi mednarodne delavnice. Eno izmed njih je organizirala tudi agencija pod vodstvom direktorja Franca Dolenca, in sicer na temo medijev v vse bolj povezanem digitalnem svetu. Sodelujoči na omenjeni delavnici so izpostavili obsežen vpliv, ki ga ima razvoj informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na medijski sektor, tako na produkcijski in distribucijski ravni kot na ravni uporabe s strani uporabnikov medijskih vsebin. Pri tem so poudarili nujnost hitrejšega prilagajanja evropskih ponudnikov medijskih vsebin temu tehnološkemu razvoju, kar pomeni med drugim vlaganje v raziskave in razvoj oz. inoviranje. Pri teh procesih se seveda pojavlja več izzivov, od iskanja virov sredstev za investicije do ustreznega regulatornega okolja in poslovnih modelov. BEREC, ki združuje vse regulatorje elektronskih komunikacij držav članic EU, kandidatka za članstvo ter še nekaterih drugih evropskih držav, ima ključno vlogo pri krepitvi enotnega trga telekomunikacij ter usklajevanju ureditve tega sektorja v Evropi.

Agencija je v tekočem četrtletju pripravila tudi razpis za proste frekvence v radiofrekvenčnih pasovih 1800 MHz in 2100 MHz, s čimer želi omogočiti kar najhitrejšo vzpostavitev omrežij in storitev četrte generacije mobilne telefonije (LTE). Agencija namerava operaterjem omogočiti kandidiranje za skupaj 2 x 39,8 MHz prostih kapacitet v frekvenčnem pasu 1800 MHz in 2 x 10 MHz ter 1 x 5 MHz v frekvenčnem pasu 2100 MHz. Razpis je bil objavljen z naslovom Sklep o uvedbi javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev¹⁰. Agencija je v roku prejela vprašanja treh operaterjev, in sicer Tušmobil d.o.o., Si.mobil d.d in T-2 d.o.o. ter na prejeta vprašanja v zvezi z razpisno dokumentacijo za podelitev frekvenc 1800 in 2100 MHz na svoji spletni strani objavila odgovore¹¹.

⁸ <http://www.apek.si/kodeks-spletnih-pravic-eu>

⁹ <http://www.apek.si/ecc-vabi-k-javni-razpravi>

¹⁰ <http://www.apek.si/sklep-o-vedbi-javnega-razpisa-za-dodelitev-radijskih-frekvenc-za-zagotavljanje-javnih-komunikacijskih-storitev>

¹¹ <http://www.apek.si/odgovori-na-vprasanja-v-zvezi-z-razpisno-dokumentacijo-za-podelitev-frekvenc-1800-in-2100-mhz>

Na svojih spletnih straneh je agencija objavila tudi analizo upoštevne trga 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« s predlaganimi ukrepi ter pozvala zainteresirano javnost, naj nanjo poda svoje pripombe oz. morebitne predloge.¹²

Skladno z drugim odstavkom 10. člena ZEKom-1 so investitorji pred začetkom projektiranja dolžni z objavo preko spletnih strani agencije pozvati zainteresirane za soinvestiranje v novo infrastrukturo k skupni gradnji oz. zainteresirane zakupnike za tako projektirana javna komunikacijska omrežja, z rokom najmanj 20 dni za izjasnitev o takšnem interesu. V prvem četrtletju je bilo tako na spletni strani agencije¹³ objavljenih 24 pozivov (14 pozivov pri gradnji komunikacijske infrastrukture, 10 pozivov pri gradnji druge vrste gospodarske infrastrukture) zainteresiranim soinvestitorjem v javna komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo oz. potencialnim zakupnikom k skupni gradnji ali predvidenem zakupu zmogljivosti javnih komunikacijskih omrežij (predvsem gre za gradnje novih GSM/UMTS baznih postaj in odprtih širokopasovnih omrežij na ravni občin), in sicer:

- družba Telekom Slovenije d.d.:	7
- družba Telemach d.o.o.:	2
- družba Tušmobil d.o.o.:	2
- družba Si.mobil d.d.:	3
- Občina Škofja Loka:	9
- Občina Borovnica:	1

Na slovenskem trgu elektronskih komunikacij je bilo na dan 31.3.2013 v uradno evidenco agencije vpisanih 147 operaterjev.

Agencija je poročilo za prvo četrtletje leta 2013 pripravila na podlagi četrtletnega poročanja aktivnih operaterjev preko portala <https://partner.apek.si>.

Agencija se je v preteklosti srečevala z nepravočasnim in napačnim poročanjem podatkov s strani operaterjev, zaradi česar je s časovnim zamikom objavljala četrtletna poročila in posredovala zahtevane podatke drugim nacionalnim ter mednarodnim institucijam. Zato se je odločila, da bo pri zbiranju in obdelavi podatkov upoštevala statistično dopustno odstopanje zaradi neporočanih, napačnih podatkov ali podatkov v napačnih razdelkih. Obenem to pomeni, da bodo v prihodnje v grafih in tabelah prikazani podatki tistih operaterjev, ki bodo do roka posredovali podatke v četrtletnih in letnih elektronskih vprašalnikih in ki s svojimi tržnimi deleži predstavljajo 95% opazovanega trga. Za vse preostale operaterje bo agencija sprovedla ustrezne postopke in ustrezno ukrepala. Skladno z navedenim bodo vsa odstopanja podatkov v grafih in tabelah posledica naknadnih poročanj in popravkov operaterjev, ki jih agencija v svojem poročilu ne bo posebej komentirala.

V predmetnem poročilu je agencija popravila podatke za različna predhodna obdobja v letu 2012 v poglavjih 2. Trg mobilne telefonije, 3. Širokopasovni dostop do interneta, 4. Konvergenca storitev in 6. Medoperaterski širokopasovni dostop, zaradi napačnega poročanja družb Tušmobil d.o.o., T-2 d.o.o. in Teleing d.o.o.

¹² <http://www.apek.si/javno-posvetovanje:-analiza-upostevnega-trga-7>

¹³ <http://www.apek.si/pozivi>

Povzetek trendov na trgu elektronskih komunikacij (nekaj glavnih ugotovitev):

- ☞ delež IP telefonije na trgu fiksne telefonije je dosegel 54,3%, posledično se nadaljuje trend upadanja deleža klasične telefonije;
- ☞ konec opazovanega četrtertletja je opaziti rahel padec penetracije aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo za 0,1% točko na 109,0%;
- ☞ najvišji tržni delež poslanih SMS in MMS sporočil ima družba Si.mobil d.d., kljub temu da se je njen tržni delež poslanih MMS sporočil v opazovanem četrtertletju zmanjšal;
- ☞ penetraciji fiksne širokopolovnega dostopa do interneta glede na gospodinjstvo in prebivalstvo naraščata;
- ☞ tržni delež alternativnih operaterjev fiksne širokopolovnega dostopa do interneta po številu priključkov raste;
- ☞ največ priključkov širokopolovnega dostopa do interneta beleži xDSL tehnologija, vendar število priključkov slednje upada, medtem ko je prisoten trend naraščanja priključkov dostopa do interneta prek kablanskega modema in optičnih priključkov;
- ☞ trend rasti deleža priključkov IP televizije se nadaljuje tudi v leto 2013, saj je konec prvega četrtertletja delež priključkov IP televizije dosegel 44,8%, vendar je še vedno največ priključkov kablanske televizije;
- ☞ v prvem četrtertletju 2013 se je zvišalo število priključkov po vseh paketnih ponudbah.

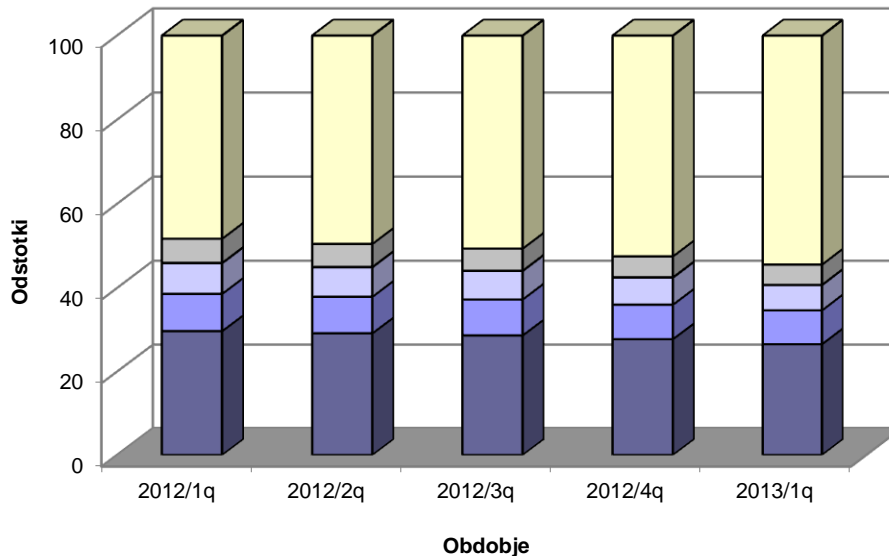

1. Trg fiksne telefonije

Fiksna telefonija še vedno predstavlja pomemben del trga elektronskih komunikacij, ki pa je že dobro razvit, zato je njena rast upočasnjena. Trajno rast bo v prihodnosti mogoče zagotoviti z novimi inovativnimi storitvami in poslovnimi modeli, kar bi omogočil prehod na okolje naslednje generacije, saj prinaša nove priložnosti in izzive.

Operaterji fiksno telefonijo ponujajo kot klasično fiksno telefonijo ali kot IP telefonijo. Klasično fiksno telefonijo vse bolj nadomešča IP telefonija, kar je razvidno iz trenda rasti deleža IP telefonije na račun klasične fiksne telefonije. Slednji predstavlja upravljana IP telefonija substitut predvsem zaradi glavnih področij, ki so vključena v regulatorni vidik, in sicer: oštevilčenje, prenosljivost številke in dostop do storitev klica v sili, obveznosti medomrežnega povezovanja in povezave med dvema koncema (end to end connectivity). Vsak upravljani IP telefonski priključek ima dodeljeno telefonsko številko iz javnega številkega prostora, omogoča IP telefonsko storitev kot upravljano govorno telefonijo, za katero je značilno, da je zagotovljena njena kakovost. Struktura številke iz nacionalnega načrta oštevilčenja je definirana v priporočilu ITU-T E.164. Oštevilčenje po E.164 igra posebno vlogo, saj omogoča prejemanje klicev iz tradicionalnih telefonskih omrežij. Zaradi predhodno navedenega je IP telefonija javno dostopna telefonska storitev. Javno dostopna telefonska storitev je v ZEKom opredeljena kot storitev, ki je na voljo javnosti in zajema oddajanje in sprejemanje notranjih in mednarodnih klicev ter dostop do storitev klica v sili preko številke, ki so za te storitve določene v načrtu oštevilčenja in lahko vsebuje, kadar je to primerno, eno ali več naslednjih storitev: zagotavljanje pomoči posredovalca, zagotavljanje službe za dajanje informacij o naročnikih, zagotavljanje imenikov, zagotavljanje javnih telefonskih govornic, zagotavljanje storitev pod posebnimi pogoji, zagotavljanje posebnih zmogljivosti za uporabnike-invalidne ali uporabnike s posebnimi socialnimi potrebami oziroma zagotavljanje storitev preko negeografskih številke. Operaterji IP telefonijo praviloma ponujajo v cenovno ugodnih paketih v kombinaciji z drugimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami kot so širokopasovni dostop do interneta, IP televizija in mobilna telefonija.

Večina operaterjev ponuja storitev IP telefonije v cenovno ugodnih paketih storitev (dvojček oz. »double play«, trojček oz. »triple play« in četverček oz. »quadruple play«) in prav to je eden izmed najpomembnejših razlogov za spremembo razmerja med klasično in IP telefonijo. Glede na podatke iz grafičnega prikaza št. 24 je v prihodnje za pričakovati nadaljnjo rast trojčka in četverčka in s tem tudi storitve IP telefonije. Te konvergenčne (združene) ponudbe namreč vključujejo fiksno telefonijo (gre za IP telefonijo), prenos podatkov in televizijo ter pri četverčku še mobilno telefonijo, naročnik pa ima z enim operaterjem sklenjeno pogodbo za vse storitve v paketu, ki mu za navedene storitve izda enoten račun. Storitve klasične telefonije je v nasprotju z IP telefonijo cenovno nekonkurenčna in glede na to, da ni konvergenčna storitev, jo operaterji ne ponujajo v paketih storitev. Na naraščajoči trend IP telefonije tako pomembno vplivajo kombinirane ponudbe elektronskih komunikacijskih storitev operaterjev.

Graf št. 1: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah

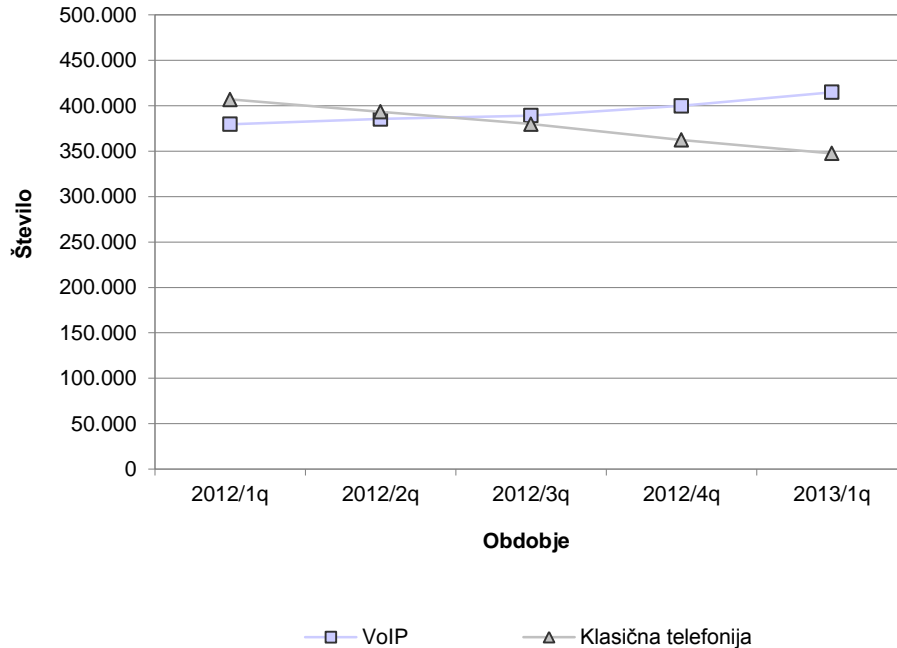
■ PSTN
 ■ PSTN Centreks
 ■ ISDN BRA
 ■ ISDN PRA
 ■ ISDN Centreks
 ■ VoIP

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
PSTN	29,7	29,2	28,7	27,8	26,6
PSTN Centreks	8,9	8,7	8,6	8,2	8,1
ISDN BRA	7,3	7,0	6,8	6,4	6,0
ISDN PRA	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
ISDN Centreks	5,7	5,5	5,2	5,0	4,8
VoIP	48,3	49,5	50,6	52,5	54,3

Vir: APEK, junij 2013

Delež IP telefonije na trgu fiksne telefonije se je zvečal tudi v opazovanem obdobju in dosegel 54,3%. Rezultat navedenega je nadaljevanje trenda upadanja deleža klasične telefonije. Delež klasične telefonije je konec opazovanega obdobja znašal 45,7%.

Trend upadanja deleža klasične telefonije je prav tako razviden iz spodnjega grafičnega prikaza, saj IP telefonski priključki tudi v prvem četrtletju leta 2013 beležijo rast.

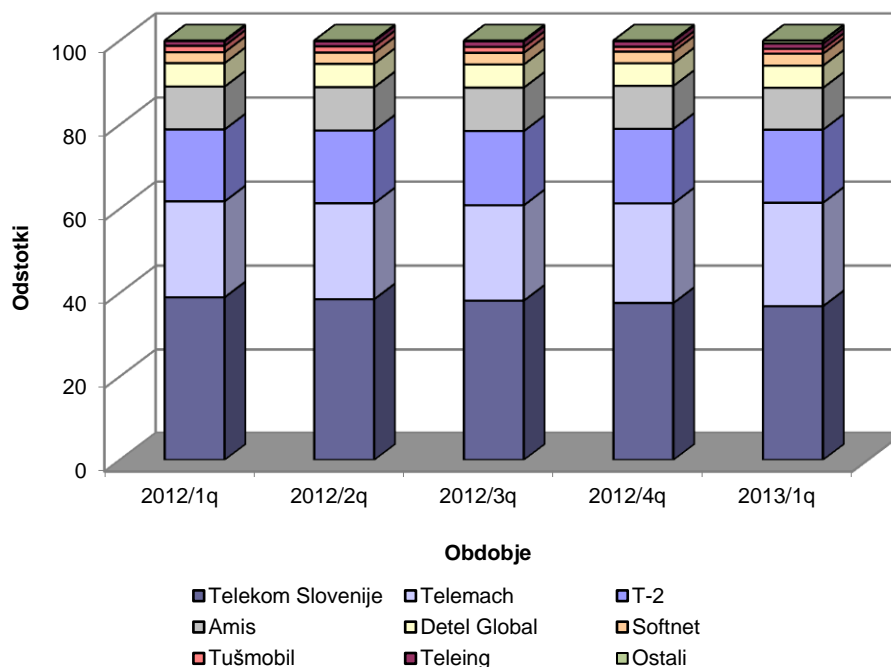
Graf št. 2 : Trend gibanja IP telefonskih priključkov in priključkov klasične telefonije

Vir: APEK, junij 2013

Le nekateri alternativni operaterji gradijo svojo dostopovno infrastrukturo, vendar je pokritost s slednjo v večini primerov nezadovoljiva (predvsem na ruralnih področjih) ali pa operaterji nimajo svoje lastne infrastrukture, zato se poslužujejo reguliranih oblik dostopa. Slednji javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji ponujajo prek infrastrukture družbe Telekom Slovenije d.d., ki jim je dostopna na podlagi storitev reguliranih medoperaterskih trgov (npr. storitev medoperaterskega zakupa naročniških priključkov - WLR, razvezava krajevne zanke - LLU). Zaradi regulacije na medoperaterskih trgih je bil na trg fiksne telefonije tako omogočen vstop tudi novim alternativnim operaterjem ponudnikom IP telefonije. Prav bitni tok in razvezava krajevne zanke (LLU - Local Loop Unbundling) omogočata, da operaterji brez lastne infrastrukture zagotavljajo poleg širokopasovnega dostopa do interneta in IP televizije tudi IP telefonijo. Obenem je potrebno omeniti, da lahko alternativni operaterji ponudijo javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji s pomočjo storitve izbire in predizbire (CS/CPS)¹⁴.

¹⁴ Storitvi izbire ali predizbire (CS/CPS) predstavljata indirektni dostop. V primeru obeh storitev je značilno, da je končni uporabnik naročnik Telekoma Slovenije, ki izbere operaterja za določen klic oziroma predizbere operaterja za klice v tujino, domača fiksna ali mobilna omrežja. **Izbira** operaterja je storitev, s katero naročnik Telekoma Slovenije prosto izbere izvajalca storitve tako za medkrajevne kot za mednarodne klice, s tem, da ob vsakem klicu izbere predpono za izbiro operaterja, v skladu s predpisi o načrtu oštevilčenja. **Predizbira** operaterja pa je storitev, s katero lahko naročnik Telekoma Slovenije trajno predizbere izvajalca storitve tako za medkrajevne kot za mednarodne klice, ne da bi moral pri vsakem klicu posebej izbirati predpono za izbiro operaterja ali uporabljati druge postopke za tako izbiro, pri čemer lahko to izbiro pri vsakem klicu prekliče z uporabo številke drugega izvajalca storitve.

Graf št. 3: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po številu priključkov

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	39,0	38,5	38,2	37,6	36,8
Telemach	22,8	22,8	22,7	23,7	24,6
T-2	17,1	17,3	17,7	17,7	17,4
Amis	10,2	10,3	10,3	10,2	10,0
Detel Global	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3
Softnet	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8
Teleing	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3
Tušmobil	1,5	1,5	1,4	1,2	1,1
Ostali	0,1	0,2	0,2	0,2	0,7

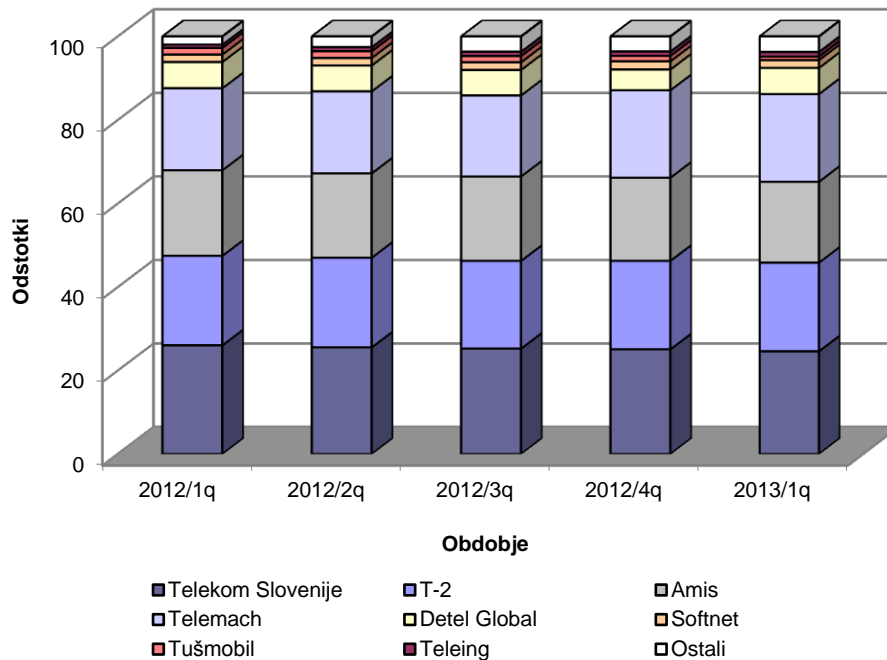
Vir: APEK, junij 2013

Družba Telekom Slovenije d.d. ima še vedno vodilni položaj s 36,8% tržnim deležem IP telefonije po številu priključkov, ki se je v primerjavi s predhodnim obdobjem zmanjšal. Sledi ji družba Telemach d.o.o. s 24,6% tržnim deležem. Družbi T-2 d.o.o. se je tržni delež zmanjšal na 17,4%. Prav tako se je glede na predhodno četrletje tržni delež zmanjšal tudi družbi Amis d.o.o. Poslovanje je zaključila z 10,0% tržnim deležem. V skupini operaterjev, katerim je tržni delež padel, sta še družbi Detel Global d.d. in Tušmobil d.o.o. Družba Detel Global d.o.o. je dosegla 5,3% tržni delež, medtem ko je družba Tušmobil d.o.o. opazovano četrletje zaključila s 1,1% tržnim deležem. Družbi Softnet d.o.o. se tržni delež ni spremenil (2,8%). Rast tržnega deleža je zabeležila skupina ostalih alternativnih operaterjev. Konec opazovanega četrletja je skupina zaključila z 0,7% tržnim deležem.

Iz navedenega je mogoče ugotoviti, da se vedno več rezidenčnih in poslovnih uporabnikov odloča za prehode h konkurenčnim alternativnim operaterjem, ki uspešno gradijo svojo dostopovno infrastrukturo in tistim, ki v primeru, da nimajo svoje lastne infrastrukture, ponujajo IP telefonijo preko infrastrukture družbe Telekom Slovenije d.d., ki jim je dostopna

na podlagi storitev reguliranih medoperaterskih trgov (npr. storitve medoperaterskega zakupa naročniških priključkov - WLR, dostop preko razvezane krajevne zanke - LLU).

Graf št. 4: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po govornem prometu

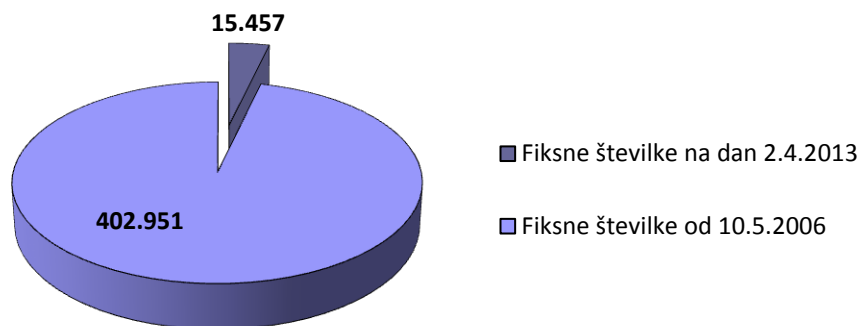
	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	26,1	25,6	25,3	25,1	24,6
T-2	21,4	21,5	21,0	21,2	21,2
Telemach	19,6	19,6	19,4	20,9	21,0
Amis	20,5	20,2	20,2	19,9	19,4
Detel Global	6,3	6,2	6,1	5,0	6,3
Softnet	1,8	1,8	1,8	2,0	1,9
Teleing	0,8	1,0	1,0	1,0	1,1
Tušmobil	1,6	1,6	1,5	1,3	0,8
Ostali	2,0	2,6	3,7	3,6	3,7

Vir: APEK, junij 2013

Tudi po govornem prometu IP telefonije, ki je konec opazovanega obdobja znašal 24,6%, je družba Telekom Slovenije d.d. še vedno na vodilnem mestu. Pa vendar se je njen tržni delež v primerjavi s koncem leta 2012 zmanjšal. Zelo tesno ji sledita družbi T-2 d.o.o. z 21,2% in Telemach d.o.o. z 21,0% tržnim deležem. Tudi družba Amis d.o.o. z 19,4% tržnim deležem ne zaostaja veliko za navedenimi družbami, kljub temu pa je ves čas prisoten trend konstantnega upadanja njenega prometa IP telefonije. Konec prvega četrletja je svoj tržni delež zvišala še družba Detel Global d.d. na 6,3%. Družbama Softnet d.o.o., Teleing d.o.o. in skupini ostalih alternativnih operaterjev s tržnimi deleži pod 7%, so se ti minimalno zvečali ali zmanjšali (za 0,1% točke). Padec tržnega deleža na 0,8% je zabeležila družba Tušmobil d.o.o.

Razlog rasti tržnih deležev IP telefonije alternativnih operaterjev je tudi ta, da je agencija slednjim z regulatornima odločbama za »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in za »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)« omogočila širokopasovni dostop do bakrenega in optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. in s tem možnost ponudbe IP telefonije ter drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Tako imajo končni uporabniki možnost izbire med ponudniki fiksne telefonije, kar posredno vpliva na boljšo kakovost storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu.

Graf. 5: Število prenosov fiksnih telefonskih števil k operaterjem

Vir: poročilo upravljavca CBP na dan 2.4.2013

Eden od pomembnih dejavnikov konkurence na trgu je prenosljivost števil, ki uporabnikom omogoča lažje prehajanje med operaterji. V Sloveniji je bila prenosljivost fiksnih števil uvedena dne 10.5.2006.

V zgornjem grafu je prikazano število prenosov fiksnih telefonskih števil (transakcij) k operaterjem v opazovanem obdobju, pri čemer so upoštevane vse transakcije (k drugim operaterjem in nazaj k prvotnemu operaterju). Tako je bilo po podatkih upravljavca centralne baze na dan 2.4.2013 v prvem četrtletju 2013 prenesenih 15.457 fiksnih števil, od tega 26 števil storitev z dodano vrednostjo oz. od uvedbe prenosljivosti skupaj 402.951 fiksnih števil in od tega 410 števil storitev z dodano vrednostjo.

2. Trg mobilne telefonije

V današnjem času želi biti večina ljudi ves čas dosegljiva bodisi zaradi poslovnih, bodisi zaradi osebnih razlogov. Klici na fiksni telefon zagotavljajo manjšo verjetnost dosega klicanega, saj so fiksni telefonski priključki vezani na določeno lokacijo, medtem ko je prednost uporabe mobilnih telefonov prav v tem, da omogočajo dosegljivost skoraj kjerkoli. Verjetnost, da bomo kot kličoči dosegli klicanega je ob klicu na mobilni telefon praviloma večja. Fiksna telefonija te mobilnosti ne nudi.

Z mobilnimi telefoni je komuniciranje enostavnejše in povsem neodvisno od fiksnega telefonskega omrežja, kar povečuje učinkovitost posameznika v poslovnem in zasebnem življenju. Slednje je zaradi hitrega tempa življenja zelo pomembno.

Današnji način življenja vse bolj pogojuje našo odvisnost od mobilnih telefonov. Mnogi si življenja brez mobilnih telefonov in njihovih pripomočkov zelo težko predstavljajo. Tako gospodinjstva kot tudi končni uporabniki imajo v večini primerov več kot en mobilni telefon. Ponudba storitev, namenjenih uporabnikom mobilne telefonije, je zelo raznolika, saj vključuje govorne storitve, podatkovne storitve in sporočilne storitve (SMS, MMS storitve). Med uporabniki so najbolj razširjene govorne storitve (klepeti, predali, govorni portali). Med podatkovne storitve uvrščamo predvsem dostop do interneta, prenos datotek in uporabo storitev WAP (Wireless Application Protocol). Za mnoge med nami je zelo priročno pošiljanje in branje elektronske pošte za službene in zasebne namene. Na voljo so tudi druge zanimive storitve na spletu kot so mobilno nakupovanje, rezervacije, kino sporedi, novice itd. Med mlajšimi uporabniki pa se je razširil skrajšan način pisanja SMS sporočil.

Končni uporabniki mobilne telefonije pa že dolgo niso več zadovoljni samo z govornimi in sporočilnimi storitvami. Njihove potrebe so vedno večje. Povprašujejo po različnih drugih storitvah, med katerimi je na prvem mestu dostop do interneta. Posledica tega je, da je mobilna telefonija prevzela vodilno vlogo pri uvajanju novih storitev.

Vse več uporabnikov uporablja mobilne telefone zaradi možnosti fotografiranja, predvajanja glasbe, pošiljanja in sprejemanja elektronske pošte, brskanja po spletu, uporabe različnih aplikacij ipd. in ne samo zaradi osnovne funkcije telefoniranja. Med njimi je vse več zaposlenih in mladine, katerim so tovrstne storitve nepogrešljive, zlasti mobilni internet, ki jim ves čas nudi dostop do potrebnih informacij in seveda dostopnost kjerkoli se nahajajo. Tako se dogaja, da tisti posamezniki, ki še pred kratkim niso imeli mobilnega telefona, brez njega ne morejo več. Mobilni operaterji se tako trudijo ponuditi svojim končnim uporabnikom čimveč zanimivih aplikacij.

Nadgradnje mobilnih omrežij končnim uporabnikom omogočajo hitrejše in bolj učinkovito pošiljanje in sprejemanje elektronske pošte z velikimi priponkami, nalaganje dokumentov, prenos programov, iger, filmov, glasbe ipd., brskanje po spletu, ogled multimedijskih vsebin, internetne televizije itd., kar ima za skupni imenovalec končnim uporabnikom zagotoviti oziroma vzdrževati nivo kakovosti storitev in ponuditi nove naprednejše storitve.

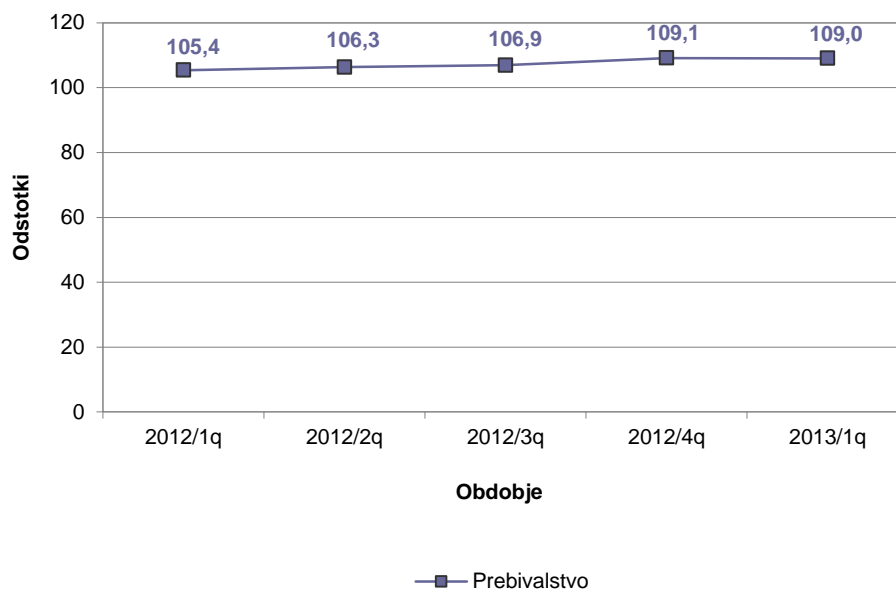
Trg mobilne telefonije je specifičen, saj se gostovanje v omrežjih Evropske unije regulira z Uredbo o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Evropski uniji, ki se nanaša na cene klicev, SMS storitve, prenos podatkov ipd.

Družba Si.mobil d.d. je v opazovanem četrtletju posodobila svoje 2G in 3G omrežje na širšem območju Kranja in Ljubljane. Zmogljivost omrežja se je tako bistveno povečala, nova oprema pa bo pripravljena tudi na kasnejše nadgradnje z naprednimi tehnologijami, kot je LTE. Dodatno so razširili tudi že obstoječe LTE omrežje v Ljubljani, ki bo sedaj pokrivalo 50% Ljubljane.¹⁵

Družba Telekom Slovenije d.d. je v tem obdobju začela ponujati storitve v omrežju LTE, s katerim so pokrili 27 večjih slovenskih krajev. V praksi se pričakuje, da bo omrežje omogočalo hitrosti med 40 in 50 Mbit/s k uporabniku in 20 Mbit/s od uporabnika.¹⁶

Na podlagi regulatornih odločb agencije je prišlo v opazovanem obdobju tudi do sprememb veleprodajnih cen zaključevanja klicev v javnih mobilnih telefonskih omrežjih družb Telekom Slovenije d.d., Si.mobil d.d., T-2 d.o.o. in Tušmobil d.o.o. Te so v svojih vzorčnih ponudbah za medomrežno povezovanje (Reference Interconnection Offer - RIO), ki so stopile v veljavo 1.1.2013, objavile znižanje cen za zaključevanje govornih klicev v svoja mobilna telefonska omrežja. Vse navedene družbe imajo od tega datuma dalje isto ceno zaključevanja klicev.

Graf št. 6: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo

Vir: APEK, junij 2013

Na slovenskem trgu mobilne telefonije je konec opazovanega obdobja opaziti rahel padec penetracije aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo¹⁷. Penetracija je tako v

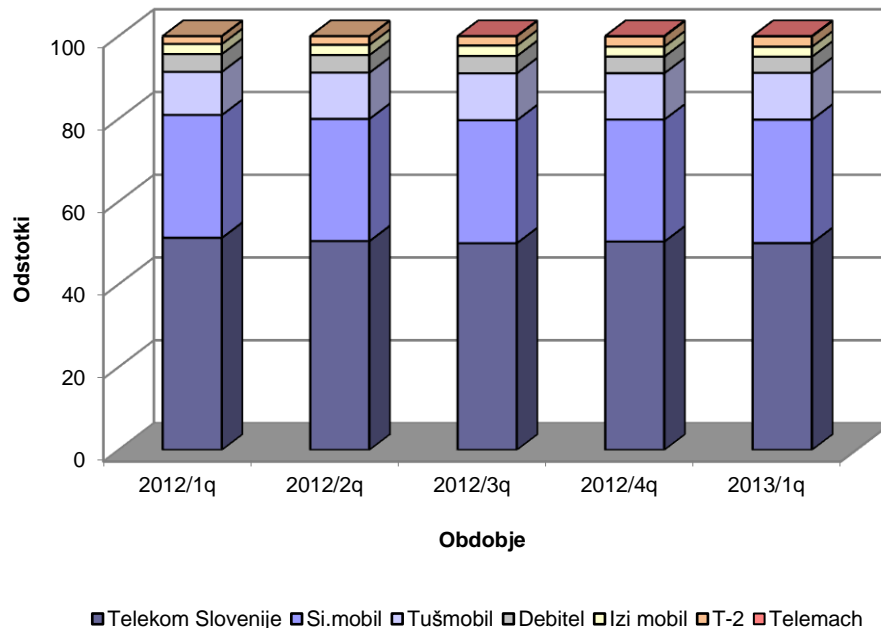
¹⁵ Vir: Navedbe tiskanih medijev januar – marec 2013

¹⁶ Vir: Navedbe tiskanih medijev januar – marec 2013

¹⁷ Agencija meri penetracijo aktivnih mobilnih uporabnikov. To so uporabniki, ki imajo kot naročniki veljavno pogodbo in so kot predplačniki vsaj enkrat v zadnjih treh mesecih opravili ali prejeli klic, poslali SMS ali MMS sporočilo oziroma uporabljali podatkovne storitve. Penetracija aktivnih mobilnih uporabnikov je izračunana kot število rezidenčnih in poslovnih uporabnikov, ki imajo kot naročniki veljavno pogodbo in so kot predplačniki vsaj enkrat v zadnjih treh mesecih opravili ali prejeli klic, poslali SMS ali MMS sporočilo oziroma uporabljali podatkovne storitve, na število prebivalcev v Republiki Sloveniji. Agencija za izračun

primerjavi s preteklim četrtletjem manjša za 0,1% točko. Na podlagi poročenih podatkov s strani operaterjev je opaziti, da se je število predplačnikov zmanjšalo za več kot je bila rast števila naročnikov.

Graf št. 7: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih

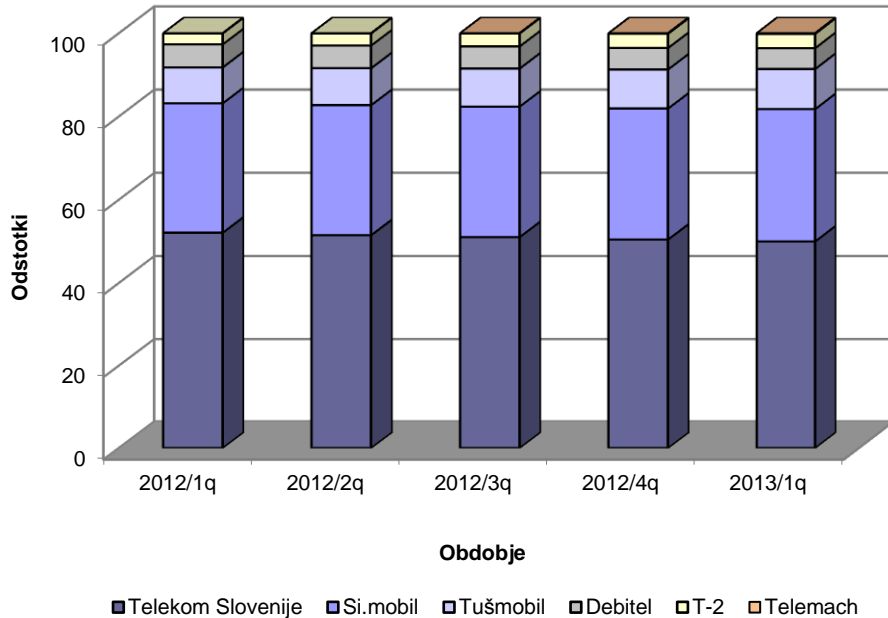

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	51,2	50,4	49,9	50,3	50,0
Si.mobil	29,7	29,6	29,7	29,5	29,8
Tušmobil	10,4	11,2	11,4	11,2	11,3
Debitel	4,3	4,3	4,2	4,0	3,9
T-2	1,9	2,1	2,2	2,4	2,5
Izi mobil	2,4	2,5	2,5	2,4	2,4
Telemach			0,0	0,1	0,1

Vir: APEK, junij 2013

V opazovanem četrtletju je delež aktivnih uporabnikov mobilne telefonije družbe Telekom Slovenije d.d. dosegel 50,0% in se tako zopet zmanjšal v primerjavi s četrtletjem poprej. Z drugim največjim tržnim deležem 29,8% ji sledi družba Si.mobil d.d., ki je tržni delež zvečala. Tržna deleža sta se zvečala tudi družbi Tušmobil d.o.o. na 11,3% in T-2 d.o.o. na 2,5%. Padec tržnega deleža je zabeležila družba Debitel d.d. Tržna deleža družb Izi mobil d.d. (2,4%) ter Telemach d.o.o. (0,1%) se v primerjavi s četrtim četrtletjem 2012 nista spremenila.

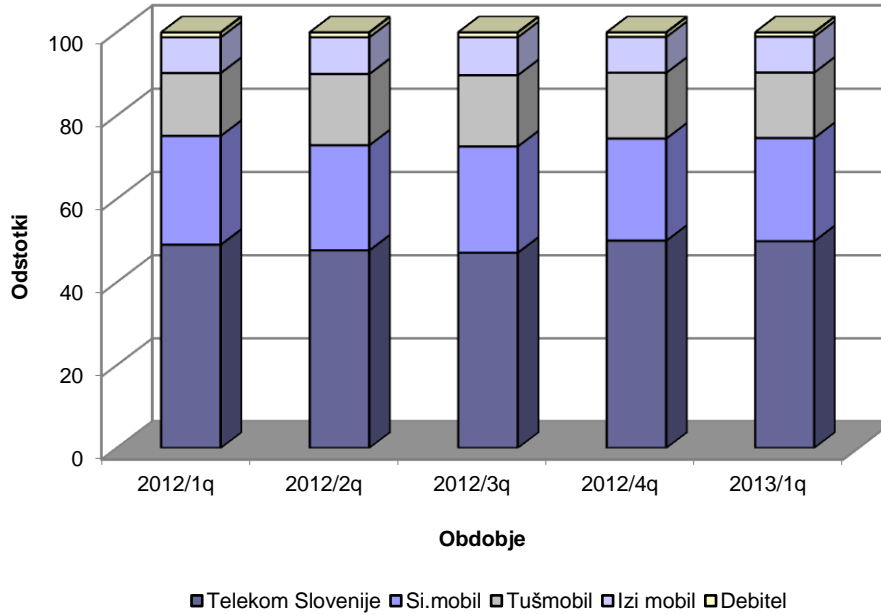
Agencija je na podlagi podatkov pridobljenih s strani družb T-2 d.o.o. in Teleing d.o.o. v predhodnem četrtletju poročala, da se je mobilnim operaterjem pridružila družba Teleing d.o.o., vendar je bila naknadno obveščena, da temu ni tako.

Graf št. 8: Deleži naročnikov po operaterjih

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	52,1	51,5	51,0	50,5	50,0
Si.mobil	31,1	31,2	31,4	31,5	31,8
Tušmobil	8,6	8,9	9,1	9,4	9,7
Debitel	5,5	5,4	5,3	5,2	5,0
T-2	2,6	2,9	3,1	3,4	3,4
Telemach			0,0	0,1	0,1

Vir: APEK, junij 2013

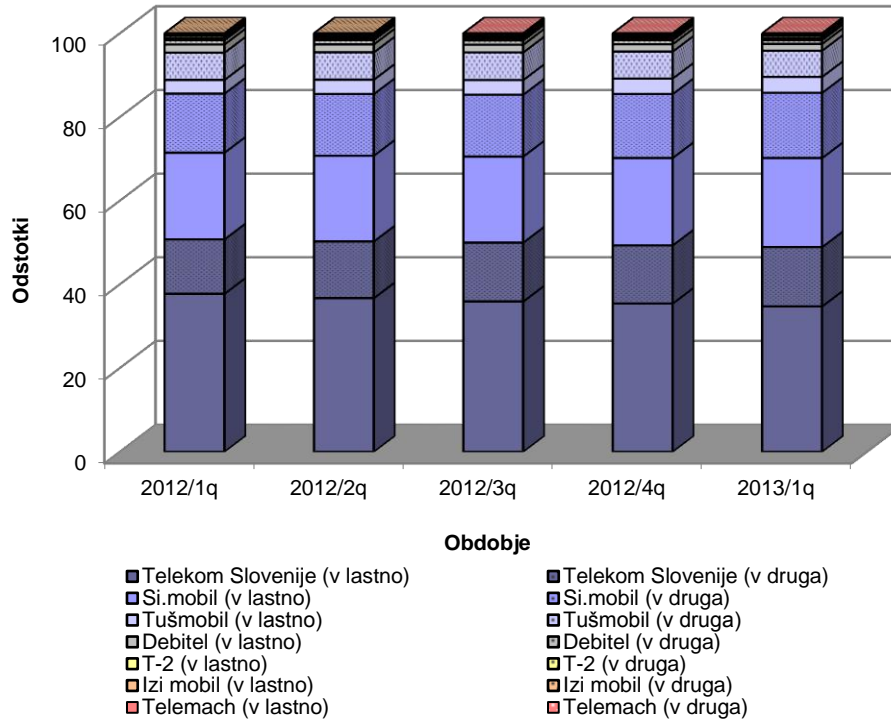
Družbi Telekom Slovenije d.d. se je na 50,0% znižal tudi delež naročnikov mobilne telefonije. Tako se je tržni delež naročnikov mobilne telefonije razpolovil med družbo Telekom Slovenije d.d. in alternativne operaterje. Med alternativnimi operaterji ima vodilno mesto s tržnim deležem 31,8% družba Si.mobil d.d., kateri se je delež v primerjavi s preteklim četrtletjem zvečal. Sledi ji družba Tušmobil d.o.o., ki je svoj delež glede na predhodno četrtletje prav tako zvečala in poslovanje zaključila z 9,7% tržnim deležem. Tržna deleža družba T-2 d.o.o. (3,4%) in Telemach d.o.o. (0,1%) sta ostala nespremenjena, medtem ko se je tržni delež družbe Debitel d.d. zmanjšal na 5,0%.

Graf št. 9: Deleži predplačnikov po operaterjih

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	49,0	47,7	47,1	50,0	49,9
Si.mobil	26,1	25,2	25,5	24,5	24,8
Tušmobil	15,1	17,1	17,1	15,8	15,7
Izi mobil	8,6	8,8	9,1	8,6	8,6
Debitel	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0

Vir: APEK, junij 2013

Delež predplačnikov mobilnih alternativnih operaterjev je v opazovanem četrtletju presegel vrednost 50,0%. Tržni delež družbe Telekom Slovenije d.d. je tako padel na 49,9%. Tržna deleža sta se zmanjšala še družbama Tušmobil d.o.o., ki je opazovano obdobje zaključila s 15,7% tržnim deležem in Debitel d.d. na 1,0%. Družba Si.mobil d.d., ki družbi Telekom Slovenije d.d. s 24,8% tržnim deležem sledi, pa je tržni delež zvečala. Tržni delež družbe Izi mobil d.d. (8,6%) je ostal nespremenjen.

Graf št. 10: Deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih

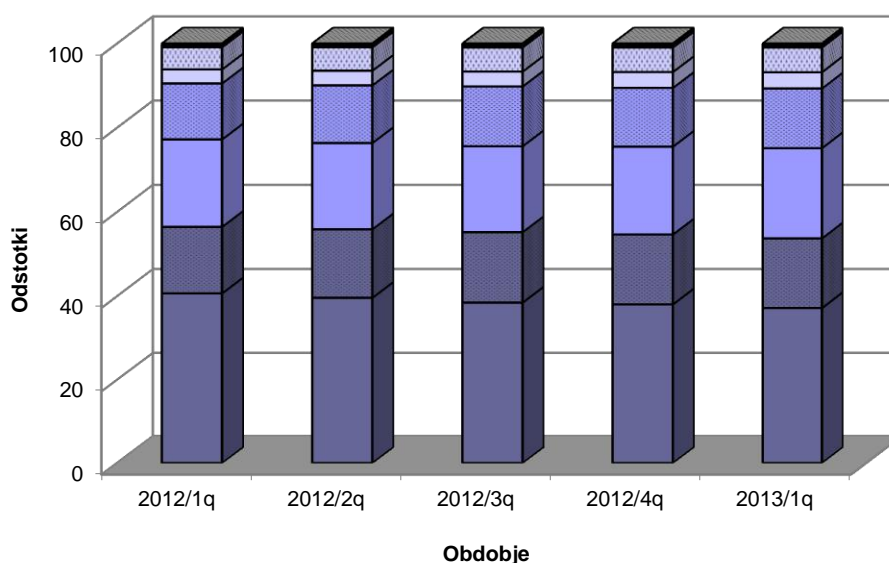
	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije (v lastno)	37,7	36,7	35,9	35,4	34,7
Telekom Slovenije (v druga)	13,0	13,6	14,1	13,9	14,2
Si.mobil (v lastno)	20,7	20,5	20,6	20,9	21,3
Si.mobil (v druga)	14,1	14,8	14,8	15,3	15,6
Tušmobil (v lastno)	3,3	3,4	3,5	3,7	3,8
Tušmobil (v druga)	6,5	6,5	6,6	6,4	6,3
Debitel (v lastno)	2,0	1,9	1,9	1,8	1,6
Debitel (v druga)	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
T-2 (v lastno)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
T-2 (v druga)	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6
Izi mobil (v lastno)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Izi mobil (v druga)	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Telemach (v lastno)			0,0	0,0	0,0
Telemach (v druga)			0,0	0,0	0,1

Vir: APEK, junij 2013

Odras gibanja tržnih deležev aktivnih uporabnikov so tudi deleži posredovanega govornega prometa tako v lastno kot tudi v druga omrežja. Pričakovano največji delež vsega posredovanega prometa v lastno omrežje opravi družba Telekom Slovenije d.d., pri čemer ji ta delež pada. Tržni delež posredovanega govornega prometa v lastno omrežje družbe Telekom Slovenije d.d. je tako konec prvega četrletja 2013 znašal 34,7%. Njen tržni delež posredovanega govornega prometa v druga omrežja raste, saj se je v primerjavi s predhodnim četrletjem zvečal, in sicer na 14,2%. Družbi Si.mobil d.d. se tržni delež posredovanega govornega prometa v lastno omrežje zvišuje. Tako je konec opazovanega obdobja znašal 21,3%. Prav tako je zrasel tudi njen tržni delež posredovanega govornega prometa v druga omrežja, in sicer na 15,6%. Tržni delež posredovanega govornega prometa v lastno omrežje raste tudi družbi Tušmobil d.o.o., saj je poslovanje zaključila s 3,8% tržnim

deležem. Družbi Debitel d.d. je delež tega prometa padel na 1,6%, medtem ko se vsem ostalim družbam ni spremenil. Družbama Tušmobil d.o.o. (6,3%) in Debitel d.d. (0,9%) se je tržni delež posredovanega govornega prometa v druga omrežja zmanjšal. Porast tržnega deleža posredovanega govornega prometa v druga omrežja sta zabeležili družbi T-2 d.o.o. in Telemach d.o.o., medtem ko je družbi IZI mobil d.d. ostal tržni delež nespremenjen.

Graf št. 11: Deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih

■ Telekom Slovenije (iz lastnega) ■ Telekom Slovenije (iz drugih)
 ■ Si.mobil (iz lastnega) ■ Si.mobil (iz drugih)
 ■ Tušmobil (iz lastnega) ■ Tušmobil (iz drugih)
 ■ T-2 (iz lastnega) ■ T-2 (iz drugih)

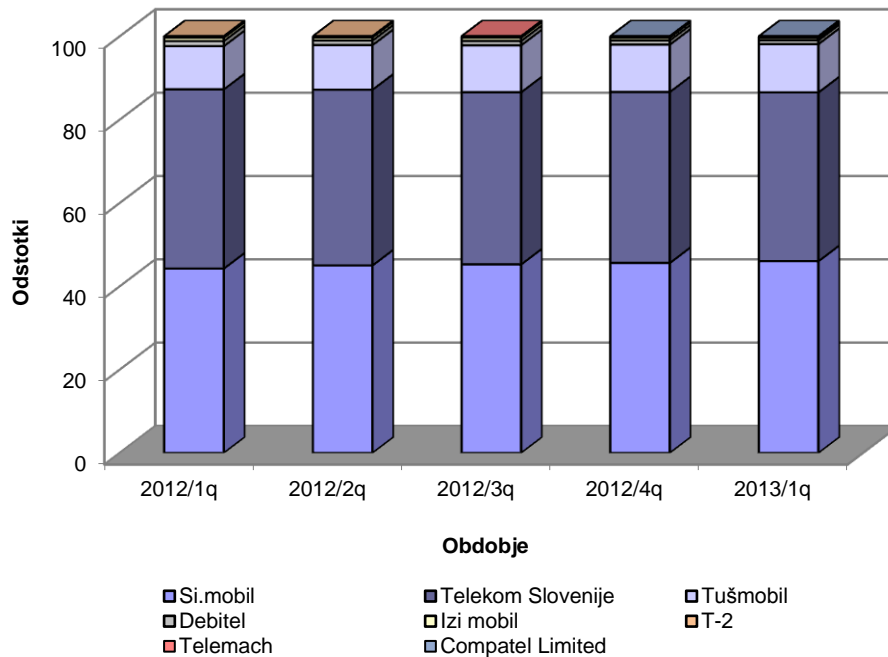
	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije (iz lastnega)	40,7	39,6	38,5	38,1	37,2
Telekom Slovenije (iz drugih)	15,8	16,3	16,7	16,6	16,5
Si.mobil (iz lastnega)	20,8	20,5	20,4	20,9	21,4
Si.mobil (iz drugih)	13,3	13,7	14,2	14,0	14,2
Tušmobil (iz lastnega)	3,3	3,5	3,5	3,8	3,9
Tušmobil (iz drugih)	5,3	5,6	5,8	5,8	5,9
T-2 (iz lastnega)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
T-2 (iz drugih)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Vir: APEK, junij 2013

Trend upadanja tržnega deleža zaključenega govornega prometa iz lastnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. se je nadaljeval tudi v prvem četrtletju 2013. Kljub zmanjšanju tržnega deleža tega prometa, je njen tržni delež še vedno največji (37,2%). Tržni delež zaključenega govornega prometa iz lastnega omrežja sta zvečali družbi Si.mobil d.d. (na 21,4%) in Tušmobil d.o.o. (na 3,9%). Družbi T-2 d.o.o. pa se delež konec opazovanega četrtletja ni spremenil (0,4%), tako kot tudi njen delež zaključenega govornega prometa iz drugih omrežij (0,5%). Družbi Tušmobil d.o.o. se je tržni delež zaključenega govornega prometa iz drugih omrežij zvečal na 5,9%, medtem ko se je družbi Si.mobil d.d. slednji zvečal na 14,2%.

Ker se SMS sporočila vse bolj pogosto uporabljajo za neposredno trženjsko komuniciranje preko mobilnega telefona, je v prihodnje za pričakovati nadaljnji trend zviševanja števila SMS sporočil. Med ponudniki storitev je mobilno trženje vse bolj zanimivo, ker omogoča osebno trženje na mobilnem telefonu, ki ga ima uporabnik praviloma ves čas pri sebi.

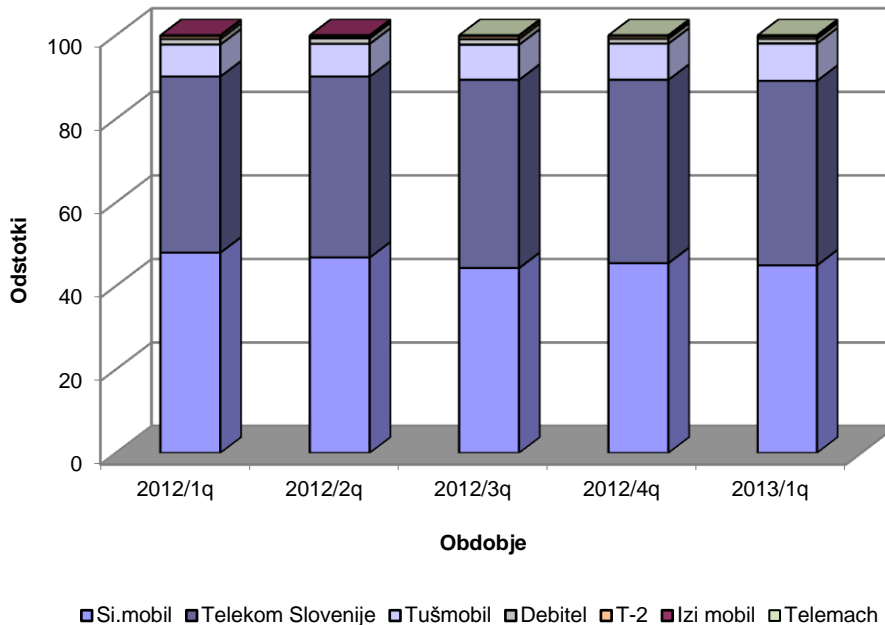
Graf št. 12: Deleži poslanih SMS sporočil po operaterjih

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Si.mobil	44,3	45,0	45,3	45,6	46,0
Telekom Slovenije	43,0	42,2	41,3	41,0	40,5
Tušmobil	10,4	10,7	11,3	11,4	11,6
Debitel	1,2	1,1	1,0	1,0	0,9
Izi mobil	0,8	0,7	0,8	0,7	0,6
T-2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
Telemach			0,0	0,0	0,0
Compatel Limited				0,0	0,0

Vir: APEK, junij 2013

Družba Si.mobil d.d. je konec prvega četrletja 2013 še povečala svoj tržni delež poslanih SMS sporočil. Poslovanje je zaključila s 46,0% deležem. Družbi Telekom Slovenije d.d. se tržni delež poslanih SMS sporočil konstantno zmanjšuje. V primerjavi s koncem leta 2012 se je njen tržni delež zmanjšal na 40,5%. Tržni delež je zvečala še družba Tušmobil d.d. in na koncu prvega četrletja 2013 dosegla 11,6% tržni delež poslanih SMS sporočil. Družbama Izi mobil d.d. in Debitel d.d. se je tržni delež zmanjšal. Ostalim družbam so tržni deleži ostali nespremenjeni. Med njimi sta tudi družbi Telemach d.o.o. in Compatel Limited, katerih tržna deleža na trgu še nista opazna.

Graf št. 13: Deleži poslanih MMS sporočil po operaterjih

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Si.mobil	48,0	46,9	44,3	45,5	45,0
Telekom Slovenije	42,2	43,3	45,1	43,9	44,2
Tušmobil	7,6	7,8	8,4	8,7	8,9
Debitel	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1
T-2	0,7	0,5	0,7	0,6	0,6
Izi mobil	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Telemach			0,0	0,0	0,0

Vir: APEK, junij 2013

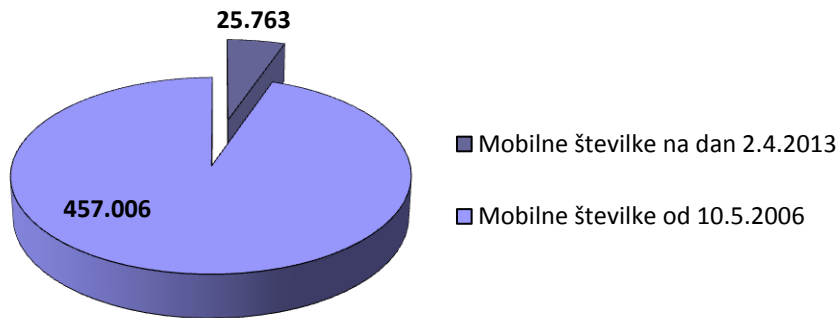
Tudi v prvem četrtletju 2013 ima družba Si.mobil največji tržni delež poslanih MMS sporočil (45,0%), ki pa se je v primerjavi s predhodnim četrtletjem zmanjšal. Ravno nasprotno pa družba Telekom Slovenije d.d. beleži porast tržnega deleža, in sicer na 44,2%. Isto kot pri poslanih SMS sporočilih, beleži rast tržnega deleža poslanih MMS sporočil še družba Tušmobil d.o.o. Z 8,9% tržnim deležem je tako tretja po vrsti med mobilnimi operaterji. Tržni delež se je zmanjšal družbama Debitel d.d. (na 1,1%) in Izi mobil d.d. (na 0,1%), medtem ko sta tržna deleža družb T-2 d.o.o. in Telemach d.o.o. v primerjavi s predhodnim četrtletjem ostala nespremenjena. Tržni delež družbe Telemach d.o.o. na trgu še ni opazen.

Kot je bilo že omenjeno¹⁸ je agencija sredi meseca septembra 2012 deregulirala upoštevni trg 15 »Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg)«. Na podlagi preizkusa treh meril je ugotovila in dokazala, da upoštevne trga ni več mogoče predhodno urejati, saj za predhodno (ex ante) regulacijo nujni pogoji niso več izpolnjeni. Navedeni upoštevni trg je bil v večini držav Evropske unije že dereguliran v skladu s spremembo Priporočila Evropske komisije o upoštevni trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, medtem

¹⁸ Vir: Navedba v prvem odstavku na strani 3 tega poročila.

ko je bila Slovenija ena izmed redkih držav, ki je ta trg zaradi stanja na trgu še vedno regulirala.

Graf. 14: Število prenosov mobilnih telefonskih števil k operaterjem

Vir: poročilo upravljavca CBP na dan 2.4.2013

Kot je bilo že v sklopu fiksne telefonije omenjeno, je eden od pomembnih dejavnikov konkurence na trgu tudi prenosljivost števil, ki uporabnikom omogoča lažje prehajanje med operaterji. Prenosljivost mobilnih števil je bila v Sloveniji uvedena dne 1.1.2006.

V zgornjem grafu je prikazano število prenosov mobilnih telefonskih števil (transakcij) k operaterjem v opazovanem obdobju, pri čemer so upoštevane vse transakcije (k drugim operaterjem in nazaj k prvotnemu operaterju). Tako je bilo po podatkih upravljavca centralne baze na dan 2.4.2013 v letu 2013 prenesenih 25.763 mobilnih števil oz. od uvedbe prenosljivosti skupaj 457.006 mobilnih števil.

3. Širokopasovni dostop do interneta

Širokopasovni dostop do interneta je v današnjem času ena najpomembnejših elektronskih komunikacijskih storitev, po kateri povprašujejo končni uporabniki, saj je nepogrešljivi vir informacij, sredstvo za komuniciranje in tudi vir zabave. Internet je koristen pripomoček tako doma kot v službi. Prek njega je mogoče prenašati filme in glasbo, igrati igre, poslušati radio, telefonirati, gledati televizijo, se pogovarjati prek videokonference itd. Ponudniki širokopasovnega dostopa do interneta v paketih ponujajo različne brezplačne ali plačljive storitve kot so elektronska pošta, protivirusni programi, prostor na strežniku za spletne strani, navidezna zasebna omrežja (VPN - Virtual Private Network), statični IP ipd. Internet uporabljajo že skoraj vsakdo in pri tem ni več pomembna starost končnega uporabnika.

Končni uporabniki iščejo vedno hitrejše in zanesljivejše povezave, kar prispeva k vedno bolj raznoliki izbiri načinov dostopa do interneta, kar pa je odvisno od namena uporabe interneta. Slednji se med seboj razlikujejo po dosegu, hitrosti in načinu prenosa. V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa dostopne preko bakrenega omrežja, kabelskega koaksialnega omrežja, fiksnega brezžičnega omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.

Z razvojem interneta in brezžičnega dostopa do interneta se je začelo obdobje razvoja računalništva v oblaku. Vsi večji ponudniki digitalnih vsebin gradijo večje podatkovne centre, kjer imajo namen skladiščiti ponudbo filmov, nadaljevanj, glasbe itd. Končni uporabniki pa bodo imeli na voljo tudi nekaj gigabajtov prostora, kamor si bodo lahko naložili svoje vsebine in datoteke. Prednost računalništva v oblaku je v tem, da bodo končnemu uporabniku postale vsebine dostopne kjer koli in ne samo na trdem disku domačega računalnika.

Razširjenost širokopasovnega dostopa do interneta je eden glavnih kazalcev razvitosti trga elektronskih komunikacij.

Ker se tudi Evropska komisija zaveda pomembnosti razvoja družbe, še posebej na področju elektronskih komunikacij, je 19.5.2010 v okviru strategije Evropa 2020 sprejela ambiciozno evropsko digitalno agendo, v kateri je določila vrsto ukrepov za spodbujanje digitalnega gospodarstva, pospeševanje prehoda na okolje visokih hitrosti in okrepitev enotnega spletnega trga. Te ukrepe morajo spremljati tudi enotni regulativni pristopi in učinkovito izvajanje regulativnih ukrepov. Izvajanje slednje naj bi močno prispevalo h gospodarski rasti Evropske unije, koristi digitalne dobe pa naj bi uživala celotna družba. Države članice unije so slednjo potrdile 31.5.2010. Agenda določa sedem prednostnih področij ukrepanja:

- ☞ vzpostavitev enotnega digitalnega trga;
- ☞ izboljšanje določanja standardov na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju: IKT) in interoperabilnosti;
- ☞ povečanje zaupanja v internet in okrepitev internetne varnosti;
- ☞ občutno povečanje hitrosti spletnega dostopa;
- ☞ spodbujanje raziskav in naložb na področju najsodobnejših IKT;
- ☞ širjenje digitalne pismenosti, znanj in vključevanja ter uporaba IKT za odziv na družbene izzive, kot so podnebne spremembe in staranje prebivalstva.

Agenda naj bi npr. prispevala k poenostavitvi elektronskega plačevanja in izdajanja računov ter močno spodbudila uporabo telemedicine in energetsko učinkovitih tehnologij razsvetljave.

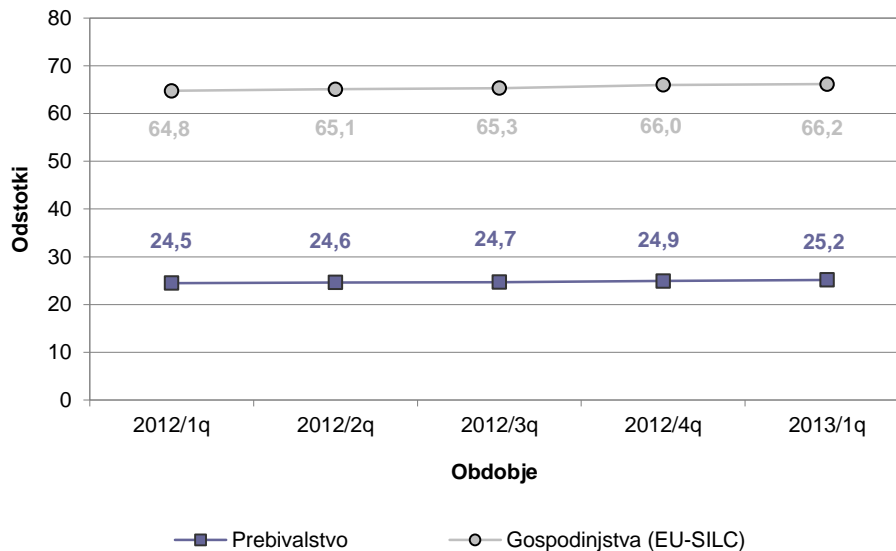
Komisija v digitalni agendi predlaga 100 nadaljnjih ukrepov (od tega 31 zakonodajnih) na naštetih področjih.

Po navedbah medijev se je družba T-2 d.o.o. odločila, da bo svoje optično omrežje ponujala tudi drugim ponudnikom elektronskih komunikacij (operaterjem). Družba T-2 d.o.o., za razliko od družbe Telekom Slovenije d.d., ni obvezana razvezati svojega dostopa do optičnega omrežja. Zasedenost optičnega omrežja družbe je v povprečju 40%, slednja se bo z omogočanjem dostopa tudi drugim operaterjem še povečala. Družba je namero o razvezanemu dostopu do optike v medijih šele predstavila in je v fazi pogajanja o pogojih poslovanja z nekaterimi operaterji.¹⁹

Dne 5.2.2013 je potekal dan varne rabe interneta, v okviru katerega so slovenski mobilni operaterji in ponudniki internetnih storitev podpisali Kodeks ravnanja izvajalcev javnih elektronskih komunikacijskih storitev za zaščito uporabnikov z namenom izboljšanja zaščite uporabnikov pred morebitnimi kibernetскими nevarnostmi, ki bi jim lahko škodovala, omogočiti primerne in dobre razmere za razvoj uporabnosti z nudenjem podpore uporabnikom ter zagotoviti varnejšo rabo mobilnih naprav. Kodeks so podpisale tudi institucije, ki aktivno sodelujejo na področju zagotavljanja spletne varnosti ter zaščite otrok in mladostnikov pri uporabi interneta in ostalih tehnologij oz. se zavzemajo za zmanjšanje obsega nezakonitih vsebin na spletu. Med podpisnicami je bila tudi agencija, ki je ob tem pozdravila samoregulacijo operaterjev za dodatno zaščito uporabnikov javnih elektronskih komunikacijskih storitev pred potencialno škodljivimi vsebinami. Še posebej je pozdravila in spodbuja zaščito otrok in mladoletnikov pred vsebinami, ki bi lahko škodovala njihovem telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju. Obenem poudarja, da kodeks ne nadomešča veljavne zakonodaje s področja zaščite otrok in mladoletnikov pred škodljivimi vsebinami, na podlagi katere deluje agencija.²⁰

¹⁹ Vir: Navedbe tiskanih medijev januar – marec 2013

²⁰ Vir: Navedbe tiskanih medijev januar – marec 2013

Graf št. 15: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa²¹

Vir: APEK, junij 2013

Do tretjega četrletja 2012 je agencija računala penetracijo na podlagi širokopasovnih priključkov dostopa do interneta. Z letom 2012 je Evropska komisija od regulatorjev začela zbirati število vseh širokopasovnih priključkov in ne samo število priključkov dostopa do interneta ter na podlagi teh podatkov računa penetracijo širokopasovnega dostopa. Zato je agencija s četrtem četrletjem 2012 razširila vprašalnik za zbiranje četrletnih podatkov na sklop širokopasovnega dostopa in penetracijo, prav tako kot Evropska komisija, izračunala na podlagi omenjenih podatkov. Slednje je tudi razlog povečanja penetracije tako glede na gospodinjstva kot tudi glede na prebivalstvo.

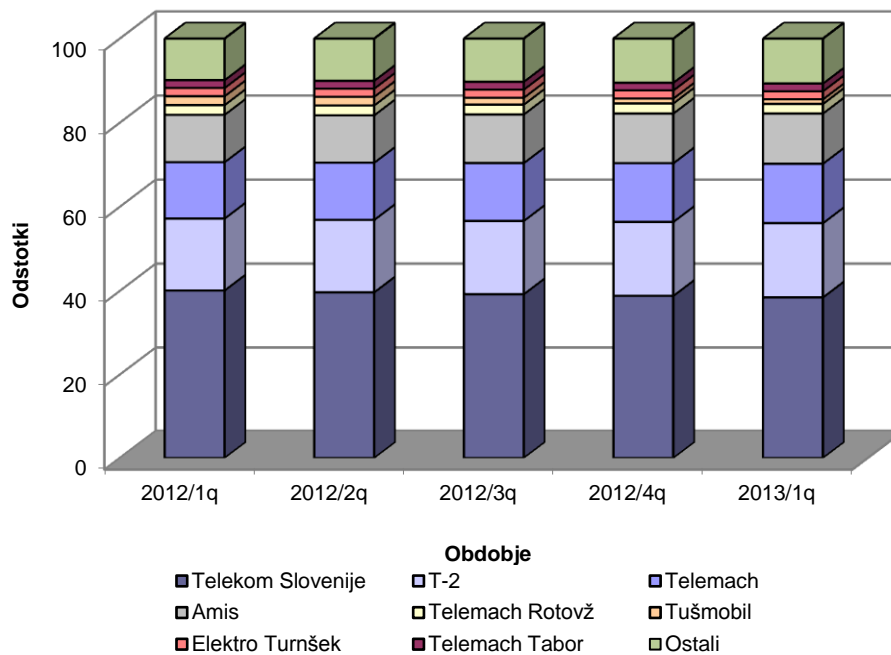
Vendar pa se je penetracija glede na podatke iz preteklega četrletnega poročila zmanjšala. Razlog padca penetracije v prvem četrletju 2013 je ponovno povečanje števila gospodinjstev iz raziskovanja EU-SILC, ki ga izvaja Statistični urad Republike Slovenije, v četrtem četrletju 2012 pa naknadni popravki podatkov družbe Tušmobil d.o.o.

Kljub popravkom podatkov in višjega števila gospodinjstev, pa penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa konstantno narašča. Tako se je penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa glede na gospodinjstva v primerjavi z minulim obdobjem zvišala na 66,2%, medtem ko se je penetracija glede na prebivalstvo zvišala na 25,2%.

²¹ Eden pomembnejših kazalcev razvitosti trga elektronskih komunikacij je penetracija širokopasovnega dostopa, ki je izračunana kot število širokopasovnih rezidenčnih in poslovnih priključkov na število prebivalcev oz. gospodinjstev v Republiki Sloveniji.

V Sloveniji so storitve širokopasovnega dostopa dostopne preko bakrenega omrežja, kableskega koaksialnega omrežja, fiksnega brezžičnega omrežja, mobilnega brezžičnega omrežja, zakupljenih vodov in optičnega omrežja. Vse bolj se uveljavljajo brezžične tehnologije, predvsem mobilne, saj se pojavljajo vedno boljši standardi, ki omogočajo vedno večje prenosne hitrosti.

Graf št. 16: Tržni deleži operaterjev fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	40,1	39,7	39,2	38,8	38,5
T-2	17,1	17,2	17,4	17,6	17,7
Telemach	13,4	13,6	13,8	14,0	14,1
Amis	11,3	11,3	11,6	11,8	11,9
Telemach Rotovž	2,3	2,3	2,3	2,4	2,3
Elektro Turnšek	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9
Telemach Tabor	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8
Tušmobil	2,1	2,1	1,6	1,2	1,1
Ostali	9,9	10,0	10,3	10,5	10,7

Vir: APEK, junij 2013

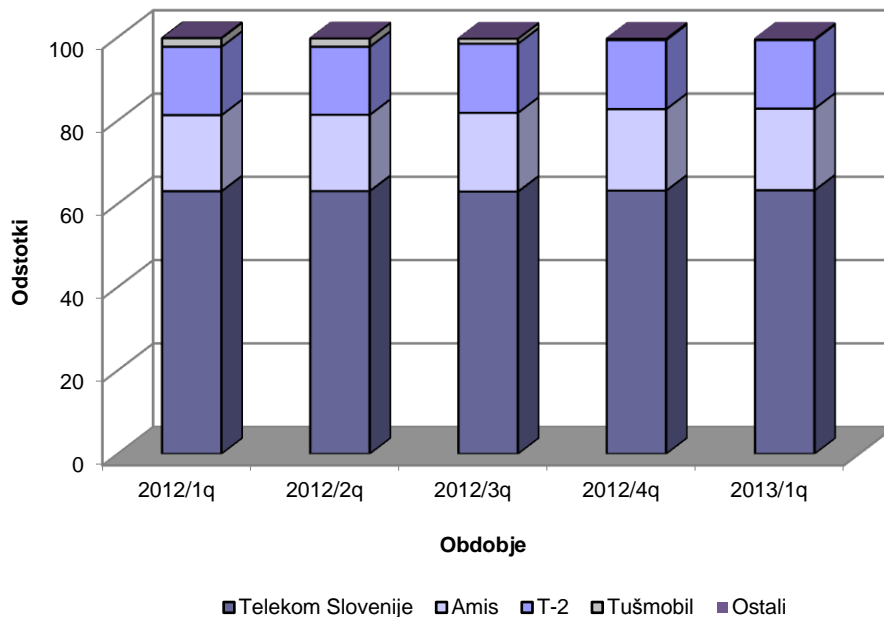
Tržni delež fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta družbe Telekom Slovenije d.d. je konec opazovanega četrtrletja znašal 38,5% in je nižji v primerjavi s koncem leta 2012. Druga ji z višjim tržnim deležem glede na četrtrletje poprej sledi družba T-2 d.o.o., ki je zaključila poslovanje s 17,7% tržnim deležem. Po podatkih iz zgornje tabele družbi Telemach d.o.o. tržni delež konstantno narašča, tako se je glede na minulo četrtrletje zvečal na 14,1%. Zadnja tri četrtrletja se tudi družbi Amis d.o.o. povečuje tržni delež. Konec prvega četrtrletja je zabeležila povečanje tržnega deleža na 11,9%. Tako kot predhodno omenjenim družbam se je tržni delež povečal še skupini ostalih alternativnih operaterjev. Tržni delež slednjih je dosegel 10,7%. Tržne deleže pod 3% imajo družbe Telemach Rotovž d.d. (2,3%), Elektro

Turnšek d.o.o. (1,9%), Telemach Tabor d.d. (1,8%) in Tušmobil d.o.o. (1,1%). Tržna deleža družb Elektro Turnšek d.o.o. in Telemach Tabor d.d. se nista spremenila, medtem ko sta se tržna deleža družb Telemach Rotovž d.d. in Tušmobil d.o.o. zmanjšala. Do spremembe tržnih deležev fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta operaterjev za predhodna obdobja je prišlo zaradi naknadnih popravkov podatkov družbe Tušmobil d.o.o.

Alternativna operaterja Amis d.o.o. in T-2 d.o.o. sta glede na tržne deleže med prvimi tremi operaterji. Oba operaterja imata možnost ponujanja svojih storitev zaradi veljavne regulatorne odločbe agencije na upoštevem trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" preko omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., saj družba Amis d.o.o. nima svojega omrežja in je odvisna od dostopa do omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., medtem ko pa ima družba T-2 d.o.o. tudi svoje omrežje, ki ga v velikem delu kombinira z omrežjem družbe Telekom Slovenije d.d.

Po številu širokopasovnih priključkov dostopa do interneta ima Slovenija na evropski ravni zelo visok delež alternativnih operaterjev.

Graf št. 17: Tržni delež xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta po operaterjih

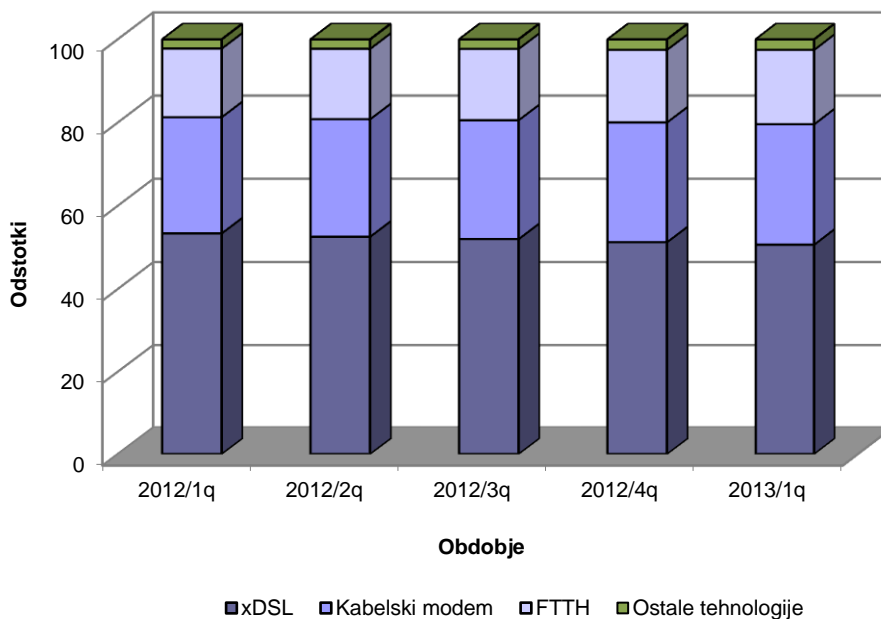
	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	63,0	63,1	63,0	63,2	63,3
Amis	18,3	18,3	18,9	19,6	19,6
T-2	16,4	16,4	16,6	16,6	16,5
Tušmobil	2,1	2,0	1,2	0,3	0,1
Ostali	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5

Vir: APEK, junij 2013

Z najvišjim 63,3% tržnim deležem xDSL priključkov je konec opazovanega obdobja vodilni položaj obdržala družba Telekom Slovenije d.d. Njen tržni delež se je zvečal za 0,1% točke. Sledi ji družba Amis d.o.o., kateri je tržni delež (19,6%) ostal nespremenjen. Družbi T-2 d.o.o. se je tržni delež zmanjšal za 0,1% točke na 16,5%. Družbi Tušmobil d.o.o. pa se je tržni delež zmanjšal za 0,2% točki na 0,1%, kar je posledica prehodov njenih končnih uporabnikov k družbi Amis d.o.o. Skupini ostalih alternativnih operaterjev se je tržni delež zvečal za 0,2% na 0,5%. Do spremembe tržnih deležev xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta za predhodna obdobja je prišlo zaradi naknadnih popravkov podatkov družbe Tušmobil d.o.o.

Navedeno je pozitivna posledica obstoječe regulacije agencije na upoštevnem trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" na podlagi katere je alternativnim operaterjem, ki nimajo svoje lastne infrastrukture, omogočena možnost ponudbe širokopasovnega dostopa do interneta ter drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Tako imajo končni uporabniki možnost izbire med različnimi operaterji, kar posredno vpliva na boljšo kakovost storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu.

Graf št. 18: Gibanje deležev fiksnih širokopasovnih tehnologij glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
xDSL	53,4	52,6	52,0	51,3	50,7
Kabelski modem	27,9	28,2	28,6	28,8	28,9
FTTH	16,5	16,9	17,1	17,4	17,9
Ostale tehnologije	2,2	2,3	2,3	2,5	2,5

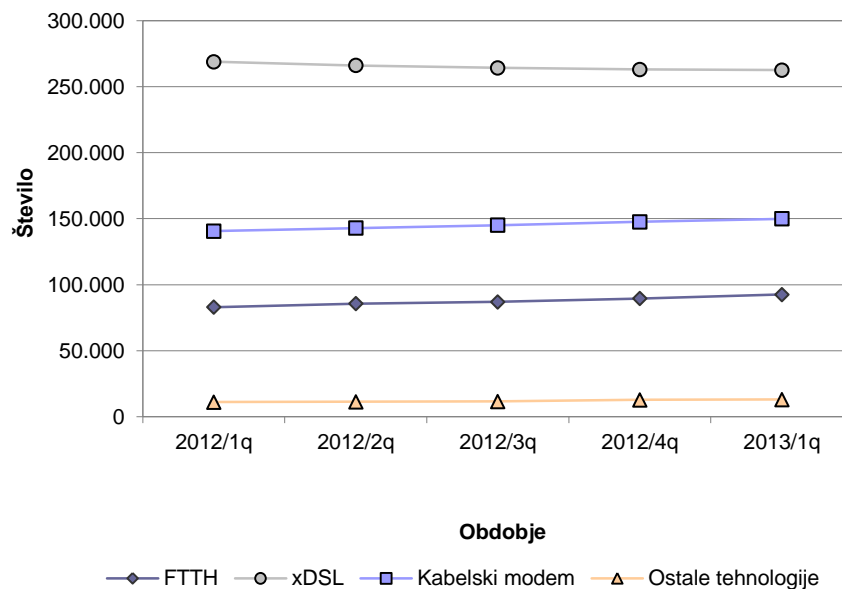
Vir: APEK, junij 2013

Tudi konec prvega četrtertja 2013 se širokopasovni dostop na fiksni lokaciji še vedno najpogosteje zagotavlja prek xDSL tehnologij, ki uporabljajo bakrene krajevne zanke javnega telefonskega omrežja. Tržni delež teh v opazovanem obdobju znaša 50,7%, vendar je v primerjavi s preteklim četrtertjem kljub temu nižji. Zvečanje tržnega deleža končnih uporabnikov, ki dostopajo do interneta, sta zabeležili tudi tehnologija širokopasovnega dostopa prek kablanskega modema na 28,9% in tehnologija širokopasovnega dostopa prek optike na 17,9%. Tržni delež končnih uporabnikov ostalih tehnologij kot so ethernet, fiksni brezžični dostop, dostop prek zakupljenih vodov je ostal v primerjavi s preteklim četrtertjem nespremenjen (2,5%). Do spremembe tržnih deležev fiksnih širokopasovnih tehnologij za predhodna obdobja je prišlo zaradi naknadnih popravkov podatkov družbe Tušmobil d.o.o.

Omenimo še dejstvo, da je po podatkih za julij 2012 Slovenija nad evropskim povprečjem gledano penetracijo NGA priključkov širokopasovnega dostopa (FTTH, FTTB, VDSL, Docsis 3.0 in drugi NGA) na prebivalstvo.

Na evropski ravni se je julija 2012 prvič zgodilo, da je bila rast priključkov širokopasovnega dostopa xDSL segmenta nižja od rasti slednjih na kablenskem segmentu.

Graf št. 19: Trend gibanja števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta preko različnih tehnologij

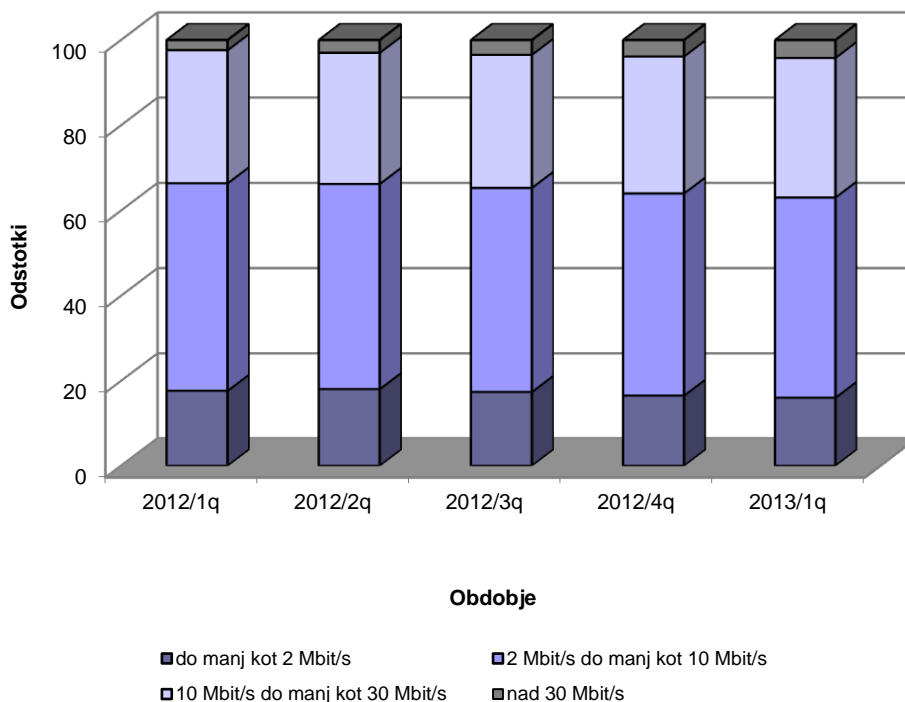

Vir: APEK, junij 2013

Največ priključkov širokopasovnega dostopa do interneta je zabeležila xDSL tehnologija, kar je razvidno iz predhodnega grafa, vendar število priključkov slednje upada. Sledijo ji priključki dostopa do interneta prek kablanskega modema, kjer je ves čas prisoten trend naraščanja. Konstantno narašča tudi število optičnih priključkov do doma (priključkov FTTH), prav tako kot število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta prek ostalih tehnologij kot so ethernet, fiksni brezžični dostop, dostop prek zakupljenih vodov.

Alternativni operaterji imajo zaradi veljavnih regulatornih odločb na upoštevem trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" izdanih s strani agencije možnost ponudbe širokopasovnega dostopa do interneta ter drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Na takšen način imajo končni uporabniki možnost izbire med ponudniki različnimi operaterji, kar posredno vpliva na boljšo kakovost in izbiro različnih vrst storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu. Z veljavnima regulatornima odločbama je agencija družbi Telekom Slovenije d.d. naložila obveznost omogočanja dostopa do njenega optičnega omrežja za alternativne operaterje in s tem tudi ponujanje širokopasovnega dostopa preko optike na maloprodajnem trgu.

Graf št. 20: Deleži priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
do manj kot 2 Mbit/s	17,7	18,1	17,4	16,5	16,0
2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s	48,7	48,2	47,9	47,5	47,0
10 Mbit/s do manj kot 30 Mbit/s	31,2	30,8	31,2	32,1	32,7
nad 30 Mbit/s	2,4	3,0	3,5	3,9	4,2

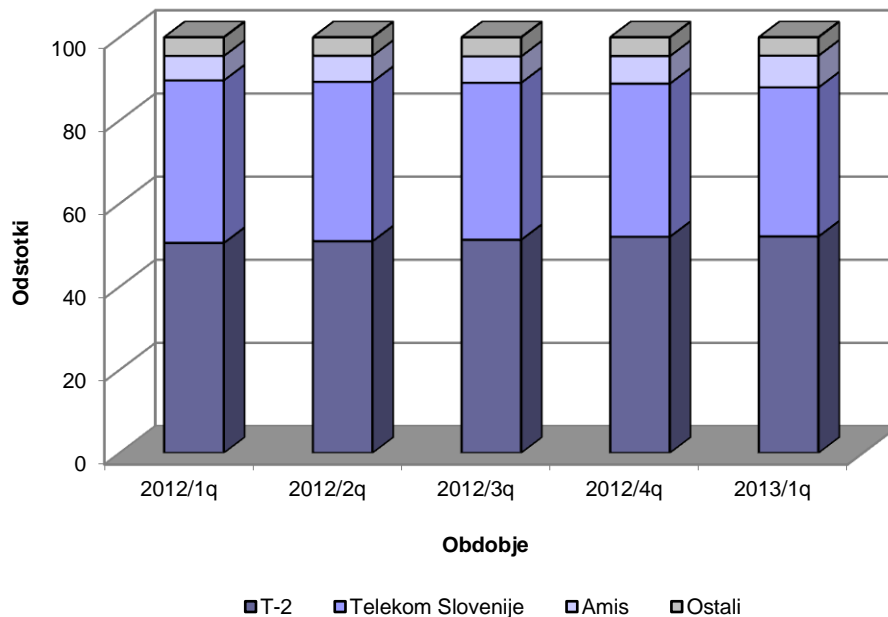
Vir: APEK, junij 2013

Podatki v zgornji tabeli kažejo, da je vedno več uporabnikov, ki se odločajo za višje prenosne hitrosti, kar jim omogoča kvalitetnejše storitve. Tako kot doslej so za končne uporabnike najbolj zanimive prenosne hitrosti dostopa do širokopasovnega dostopa do interneta, ki se gibljejo v hitrostnem razredu od 2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s. Posledično imajo tudi najvišji tržni delež, ki se je glede na konec leta 2012 vseeno zmanjšal. Konec opazovanega četrletja

znaša 47,0%, vendar se slednji konstantno znižuje. Vedno več je končnih uporabnikov, ki se odločajo za prenosne hitrosti od 10 Mbit/s do manj kot 30 Mbit/s in tistih, ki se odločajo za prenosne hitrosti nad 30 Mbit/s. V primerjavi s predhodnim četrtletjem se je delež prenosnih hitrosti od 10 Mbit/s do manj kot 30 Mbit/s zvečal na 32,7%, medtem ko se je delež prenosnih hitrosti nad 30 Mbit/s zvečal na 4,2%. Trend upadanja tržnega deleža končnih uporabnikov, ki imajo hitrosti do manj kot 2 Mbit/s se nadaljuje tudi v letu 2013. Delež slednjih znaša 16,0%. Do spremembe tržnih deležev priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa za predhodna obdobja je prišlo zaradi naknadnih popravkov podatkov družbe Tušmobil d.o.o.

Na podlagi regulatornih odločb agencije je operaterjem omogočen širokopasovni dostop do bakrenega in optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. po posameznih priključkih. Tako je operaterjem, ki nimajo svojega lastnega omrežja ali pa ga imajo le deloma zgrajeno, omogočeno nudenje širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na celotnem ozemlju države in konkuriranje na maloprodajnem trgu. Konkurenčne razmere na maloprodajnem trgu imajo pozitivne učinke za končne uporabnike, saj imajo večjo možnost izbire tako glede vrste, kvalitete in cene storitev.

Graf št. 21: Tržni deleži ponudnikov optike do doma (FTTH) glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta

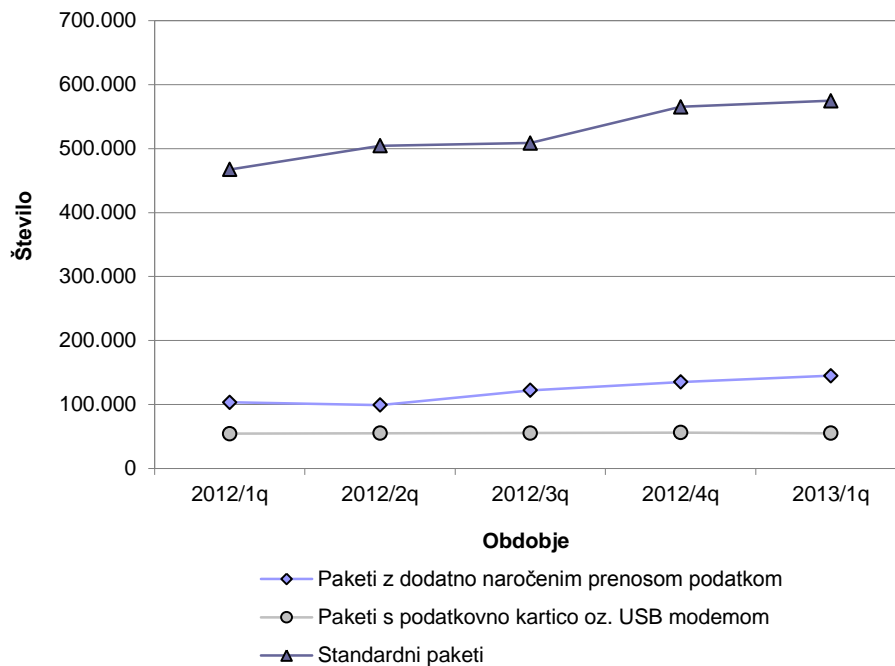
	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
T-2	50,5	50,9	51,3	52,0	52,1
Telekom Slovenije	39,1	38,4	37,8	36,8	35,8
Amis	5,9	6,3	6,4	6,6	7,7
Ostali	4,5	4,4	4,6	4,5	4,4

Vir: APEK, junij 2013

Tržni delež števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta prek optike družbe T-2 d.o.o. se konstantno zvišuje. Družba je opazovano četrtletje zaključila z 52,1% tržnim

deležem. Svoj tržni delež je povečala tudi družba Amis d.o.o. S 7,7% tržnim deležem je na tretjem mestu ponudnikov optike do doma. Nasprotno pa družba Telekom Slovenije d.d. ves čas beleži trend upadanja svojega tržnega deleža. Konec opazovanega četrtrletja je njen tržni delež znašal 35,8%. Padec tržnega deleža je zabeležila tudi skupina ostalih alternativnih operaterjev.

Graf št. 22: Trend gibanja mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta²²

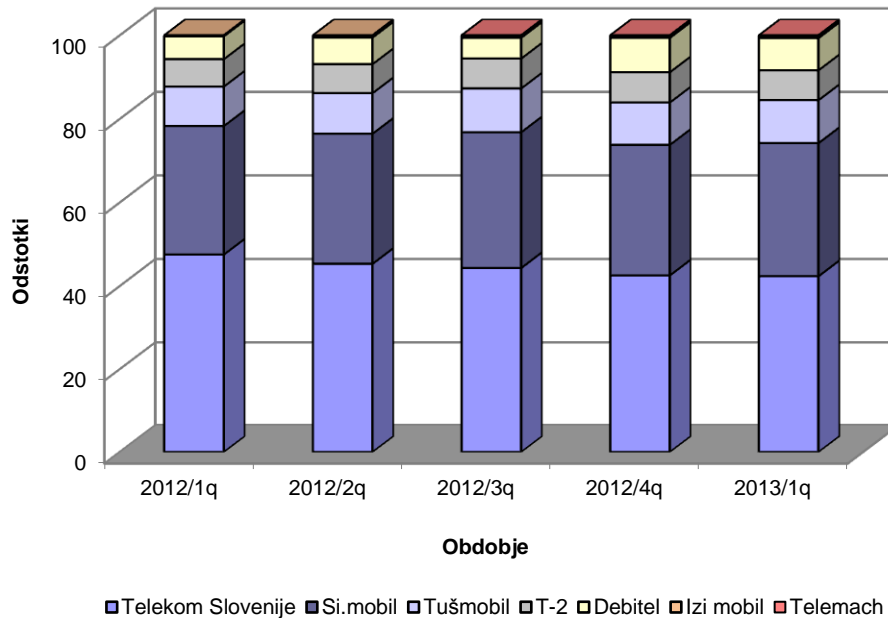

Vir: APEK, junij 2013

Končni uporabniki, ki se poslužujejo mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta imajo na izbiro različne pakete. Iz grafičnega prikaza zgornje tabele je razvidno le minimalno zmanjšanje števila uporabnikov, ki se odločajo za pakete s podatkovno kartico oz. USB modemom. Število uporabnikov standardnih paketov in paketov z dodatno naročenim prenosom podatkov pa še naprej narašča. Kot je agencija že omenila v predhodnem četrtrletnem poročilu, pripisuje zvišanje števila uporabnikov mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta vedno večji uporabi pametnih telefonov in pestri ponudbi vsebin.

²² Podatki, ki se nanašajo na širokopasovni dostop do interneta, ne vključujejo storitev kot so dostop uporabnikov do lastnih spletnih portalov mobilnega operaterja, uporabe elektronske pošte, SMS, MMS ter govornih storitev operaterja. **Standardni paketi** so paketi iz ponudbe mobilnega operaterja, ki lahko vključujejo tudi določeno brezplačno količino prenosa podatkov, za katere pa uporabnik ni dodatno naročil storitev prenosa podatkov ali izbral dodatno količino prenosa podatkov. **Paketi s podatkovno kartico oz. USB modemom** so paketi, ki so namenjeni za mobilni širokopasovni dostop do interneta pri uporabi z osebnim oz. prenosnim računalnikom. **Paketi z dodatno naročenim prenosom podatkov** so paketi, za katere je uporabnik k izbranemu paketu še dodatno naročil storitev prenosa podatkov ali izbral dodatno količino prenosa podatkov. Končni uporabniki morajo izpolnjevati kriterij, po katerem so v zadnjih 90 dneh vsaj enkrat uporabljali mobilni širokopasovni dostop do interneta v 3G in naprednejših omrežjih.

Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta²³

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	47,6	45,3	44,3	42,6	42,4
Si.mobil	30,8	31,2	32,5	31,3	31,9
Tušmobil	9,4	9,7	10,5	10,1	10,3
T-2	6,6	6,9	7,2	7,3	7,2
Debitel	5,5	6,4	5,0	8,2	7,7
Izi mobil	0,2	0,5	0,5	0,5	0,5
Telemach			0,1	0,1	0,2

Vir: APEK, junij 2013

Tudi v opazovanem obdobju ostaja družba Telekom Slovenije d.d. s 42,4% tržnim deležem na vodilnem mestu med ponudniki mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta, vendar se je njen tržni delež glede na konec minulega leta zmanjšal. Z 31,9% tržnim deležem ji sledi družba Si.mobil d.d., ki je svoj tržni delež v primerjavi s preteklim četrtletjem zvečala. Prav tako sta tržni delež zvečali tudi družba Tušmobil d.o.o. na 10,3% in družba Telemach d.o.o. na 0,2%. Družbi Izi mobil d.d. se tržni delež (0,5%) ni spremenil, medtem ko se je družbi Debitel d.d. zmanjšal na 7,7%.

²³ Podatki, ki se nanašajo na širokopasovni dostop do interneta, ne vključujejo storitev kot so dostop uporabnikov do lastnih spletnih portalov mobilnega operaterja, uporabe elektronske pošte, SMS, MMS ter govornih storitev operaterja. **Standardni paketi** so paketi iz ponudbe mobilnega operaterja, ki lahko vključujejo tudi določeno brezplačno količino prenosa podatkov, za katere pa uporabnik ni dodatno naročil storitev prenosa podatkov ali izbral dodatno količino prenosa podatkov. **Paketi s podatkovno kartico oz. USB modemom** so paketi, ki so namenjeni za mobilni širokopasovni dostop do interneta pri uporabi z osebnim oz. prenosnim računalnikom. **Paketi z dodatno naročenim prenosom podatkov** so paketi, za katere je uporabnik k izbranemu paketu še dodatno naročil storitev prenosa podatkov ali izbral dodatno količino prenosa podatkov. Končni uporabniki morajo izpolnjevati kriterij, po katerem so v zadnjih 90 dneh vsaj enkrat uporabljali mobilni širokopasovni dostop do interneta v 3G in naprednejših omrežjih.

4. Televizija

V današnjem času zelo težko najdemo dom, ki nima televizije, zato se za njeno prihodnost ni bati. Med uporabniki je zelo priljubljena in tako kot storitev dostopa do interneta prenaša veliko količino informacij zelo široki množici po celem svetu. Končni uporabniki pa niso več zadovoljni le z osnovnimi programi, temveč od ponudnikov pričakujejo razgibane programske sheme, kakovostno in zanesljivo storitev ter napredne dodatne storitve. Prihod digitalne in IP televizije je omogočil prenos programov s HD signalom. HDTV sprejemniki imajo predvsem višjo ločljivost od standardne in omogočajo kakovostnejši prikaz video signala oz. sprejem programov v visoki ločljivost (HD - High Definition TeleVision). Razvoj televizije se še ni ustavil, kar dokazujejo vedno nove inovacije in tehnološke izboljšave na tem področju.

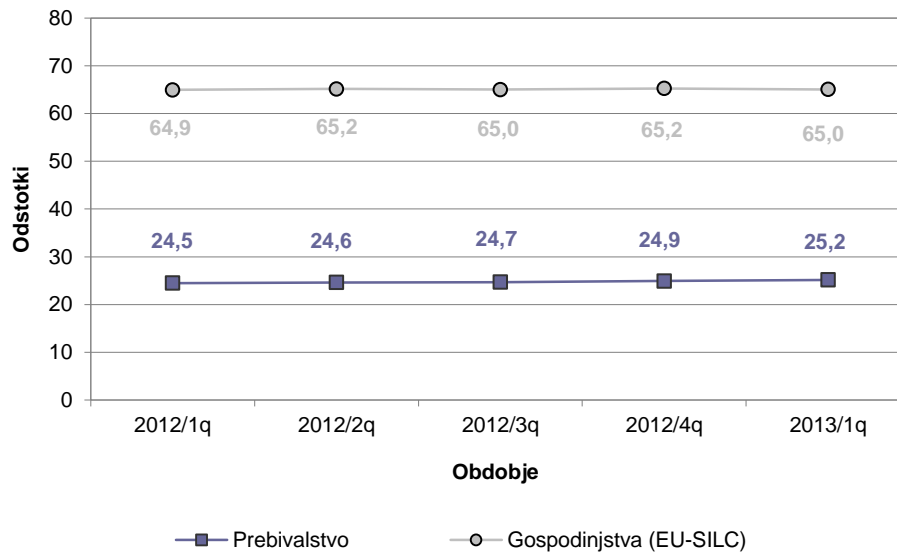
Razvoj televizije spodbuja tudi dejstvo, da se spreminja kultura gledanja televizije. Ljudje imamo vedno več možnosti različnega dostopanja do novic in drugih informacij (televizija, časopisi, internet, izmenjava novic na socialnih omrežjih ipd.), ki nas zanimajo. Tako postaja internet kot vir novic vedno bolj priljubljen zlasti pri mlajših osebah. Ljudje imamo na razpolago vedno manj časa, zato si ga racionalneje prerazporedimo tako, da poiščemo najbolj ustrezen vir novic skladno s svojimi potrebami in interesi, takrat ko imamo čas. Na takšen način se prosto odločamo, kdaj, kje in na kakšen način bomo pridobili novice oz. informacije. Obenem si zaradi hitrega tempa življenja ter posledično pomanjkanja prostega časa prilagajamo tudi ogled filmov, razvedrilnih oddaj, športnih dogodkov in podobno. Temu operaterji digitalne televizije sledijo z omogočanjem interaktivnosti kot npr. video na zahtevo, storitev snemanja programov (snemalnik), storitev časovnega zamika (kasnejše predvajanje TV vsebin), povezava računalnika s televizijskim sprejemnikom itd.

Cilj operaterjev digitalne televizije je ponuditi končnim uporabnikom kakovostne in zanesljive storitve ter napredne dodatne storitve, in s tem tudi njihovega zvečanje tržnega deleža. Ponudbe prilagajajo uporabnikom tako, da bodo vsebine gledali takrat ko želijo, kjerkoli in kadarkoli. Storitve se vse bolj prilagajajo posamezniku, obenem pa je poudarek na vse večjem povezovanju računalnika s televizijskim zaslonom. Navedenemu se prilagajajo tudi spletni ponudniki videoposnetkov. Vsebine spletnih videoportalov vedno bolj temeljijo na filmih, nadaljevankah, oddajah in novih vsebinah, ki jih lahko uporabniki gledajo preko računalnika na televizijskem sprejemniku.

Družba Amis d.o.o. je svojim televizijskim naročnikom ponovno omogočila časovno funkcijo na programih POP TV in Kanal A. Tako lahko sedaj njihovi naročniki časovnih TV-funkcij uporabljajo celoten sklop storitev "Zamujeno", "Pavza", "Na začetek" in "Snemalnik" za 48 ur nazaj. Uporaba časovnih storitev je omogočena brez menjave opreme.²⁴

²⁴ Vir: Navedbe tiskanih medijev januar – marec 2013

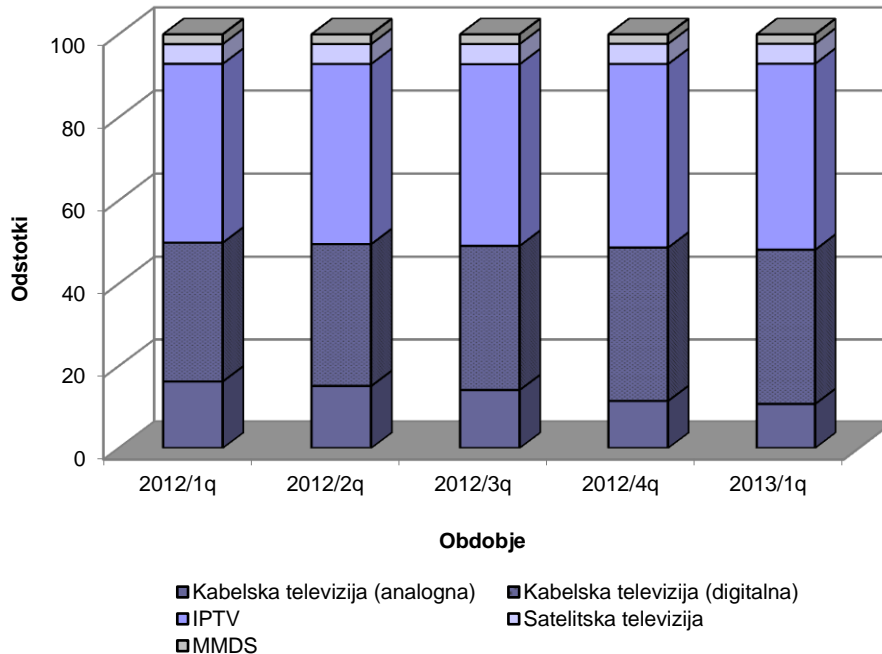
Graf št. 24: Penetracija priključkov fiksne televizije²⁵

Vir: APEK, junij 2013

Penetracija priključkov fiksne televizije glede na gospodinjstva je konec opazovanega četrtega četrtletja dosegla 65,0%, medtem ko je penetracija priključkov fiksne televizije glede na prebivalstvo dosegla 25,3%.

²⁵ Penetracija priključkov fiksne televizije je izračunana kot število televizijskih rezidenčnih in poslovnih priključkov na število prebivalcev oz. gospodinjstev v Republiki Sloveniji.

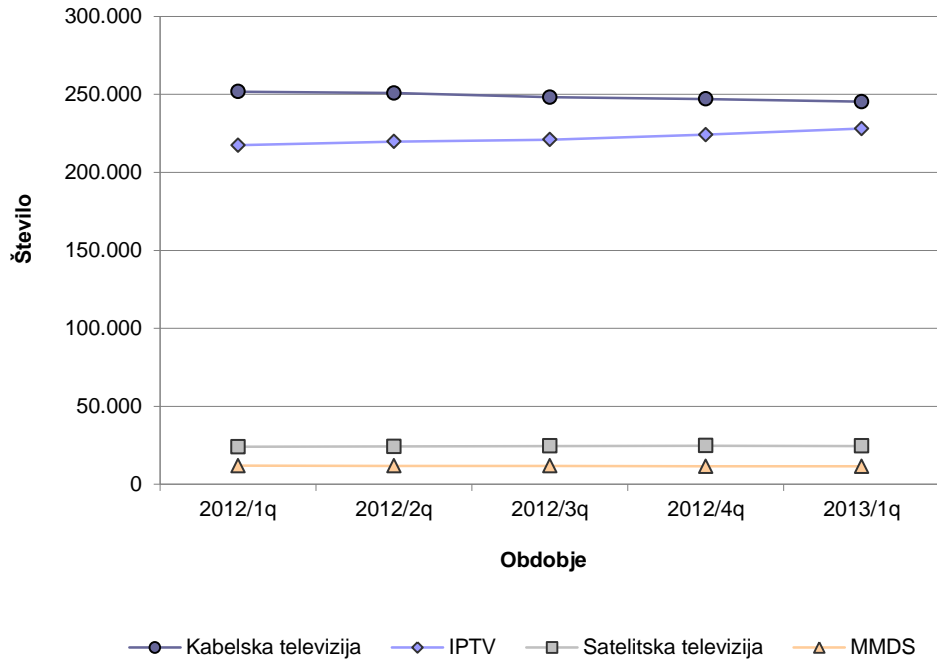
Graf št. 25: Deleži televizijskih priključkov po tehnologijah

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Kabelska televizija	49,9	49,5	49,1	48,7	48,2
Kabelska televizija (analogna)	16,3	15,2	14,2	11,5	10,8
Kabelska televizija (digitalna)	33,6	34,3	34,9	37,2	37,4
IPTV	43,0	43,4	43,7	44,2	44,8
Satelitska televizija	4,8	4,8	4,9	4,9	4,8
MMDS	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3

Vir: APEK, junij 2013

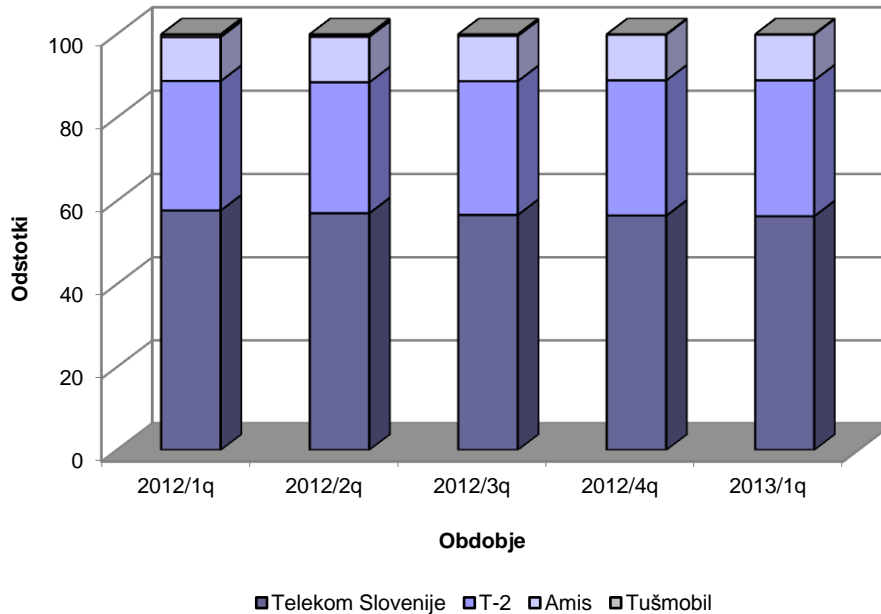
Trend rasti deleža priključkov IP televizije se nadaljuje tudi v leto 2013. Konec prvega četrletja se je delež priključkov IP televizije zvečal in dosegel 44,8%. Nasprotno pa se je delež kableske televizije znižal na 48,2%, kljub temu da se je delež digitalne kableske televizije zvečal na 37,4%. Prav tako se je zmanjšal delež satelitske televizije in konec prvega četrletja dosegel 4,8% tržni delež. Do spremembe deleža televizijskih priključkov preko MMDS tehnologije konec opazovanega obdobja ni prišlo (2,3%).

Graf št. 26: Trend gibanja števila televizijskih priključkov preko različnih tehnologij

Vir: APEK, junij 2013

Po podatkih zgornjega grafičnega prikaza je ves čas prisoten trend rasti števila IP televizijskih priključkov. Konec opazovanega četrletja se je minimalno zvečalo tudi število televizijskih priključkov prek MMDS tehnologije. Konstanten trend upadanja števila televizijskih priključkov beleži kabelska tehnologija. Minimalno pa se je zmanjšalo tudi število televizijskih priključkov prek satelitske tehnologije.

Graf št. 27: Tržni deleži ponudnikov storitev IP televizije

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telekom Slovenije	57,7	57,1	56,7	56,5	56,4
T-2	31,1	31,4	32,1	32,5	32,6
Amis	10,6	10,9	10,8	11,0	11,0
Tušmobil	0,6	0,6	0,4	0,1	0,0

Vir: APEK, junij 2013

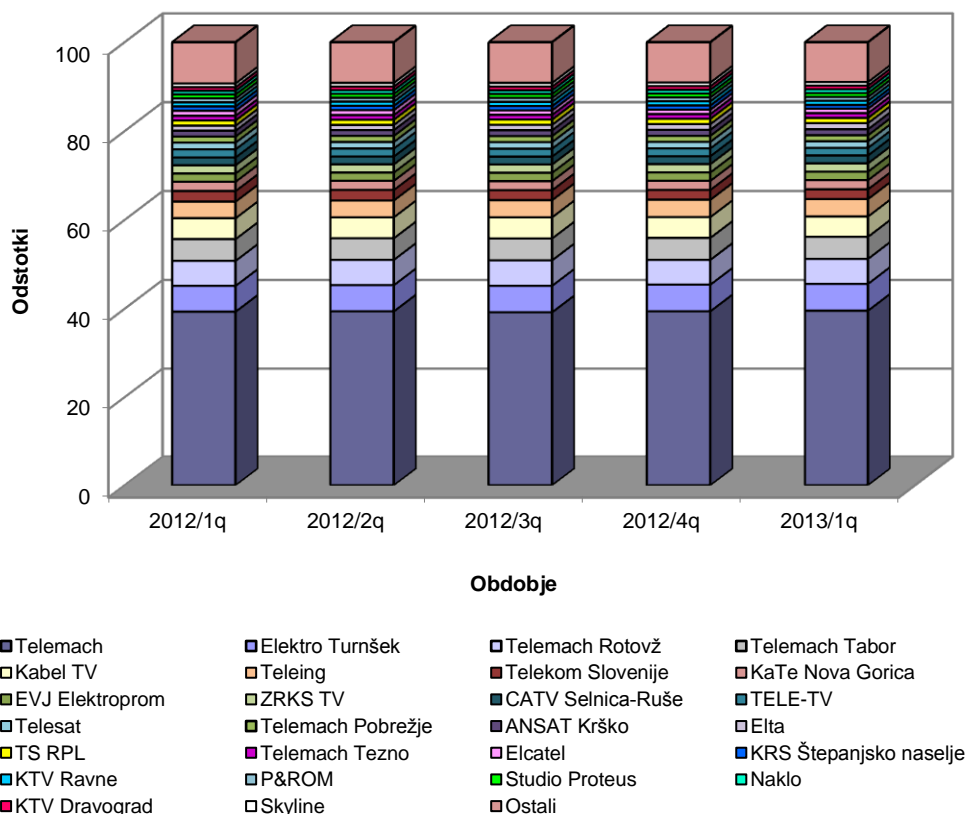
Družba Telekom Slovenije d.d. je konec opazovanega obdobja zabeležila minimalen upad tržnega deleža IP televizijskih priključkov na 56,4%. S 32,6% tržnim deležem ji sledi družba T-2 d.o.o., ki je svoj tržni delež glede na konec preteklega leta zvečala. Družbi Amis d.o.o. se tržni delež ni spremenil (11,0%), medtem ko se je družbi Tušmobil d.o.o. tržni delež dodatno zmanjšal, kar je posledica prenosa IP televizijskih priključkov k družbi Amis d.o.o.

Tudi alternativnim operaterjem, ki ponujajo IP televizijo, je na podlagi veljavnih regulatornih odločb na upoštevem trgu 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)" izdanih s strani agencije dana možnost ponudbe poleg širokopasovnega dostopa do interneta tudi drugih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom v Sloveniji ter tako tudi konkuriranje na maloprodajnem trgu. Za ponujanje storitve IP televizije je za operaterje pomembna naložitev tako imenovane obveznosti »multicast«, v okviru katere jim je družba Telekom Slovenije d.d. dolžna zagotoviti tako obliko dostopa z bitnim tokom, ki jim omogoča ponujanje vseh storitev v enaki kakovosti, ki jih je prek te oblike dostopa možno zagotoviti rezidenčnim in/ali poslovnim uporabnikom in jih na maloprodajnem trgu zagotavlja tudi sama oz. jih zagotavljajo njena hčerinska ali partnerska podjetja. Na takšen način imajo končni uporabniki možnost izbire med različnimi operaterji, kar posredno vpliva na boljšo kakovost in izbiro različnih vrst storitev in njihovo ceno na maloprodajnem trgu. Z regulatornima odločbama je agencija družbi Telekom Slovenije d.d. naložila obveznost omogočanja dostopa do njenega optičnega

omrežja za alternativne operaterje in s tem tudi ponujanje širokopasovnih storitev (vključno z IP televizijo) preko optike na maloprodajnem trgu.

Do prerazporeditev tržnih deležev ponudnikov kablanske televizije v opazovanem obdobju ni prišlo. Med številnimi kablenskimi operaterji na slovenskem trgu z 39,6% tržnim deležem prednjači družba Telemach d.o.o. Slednji se je tržni delež v primerjavi s koncem leta 2012 zvečal. Sledijo ji družbe z dosti nižjimi tržnimi deleži, in sicer pod 7,0%. Med njimi je z največjim tržnim deležem 6,0% družba Elektro Turnšek d.o.o., kateri se tržni delež glede na minulo leto ni spremenil. Vsem ostalim kablenskimi operaterjem s tržnimi deleži pod 6,0%, pa so slednji v večini primerov ostali nespremenjeni ali pa so se zvečali oz. zmanjšali za 0,1% točko. Agencija se je zaradi velikega števila kablenskih operaterjev odločila za objavo vseh tistih operaterjev, ki dosegajo najmanj 0,8% tržni delež.

Graf št. 28: Tržni deleži ponudnikov storitev kablanske televizije

	2012/1q	2012/2q	2012/3q	2012/4q	2013/1q
Telemach	39,3	39,4	39,2	39,4	39,6
Elektro Turnšek	5,8	5,9	6,0	6,0	6,0
Telemach Rotovž	5,6	5,7	5,7	5,6	5,6
Telemach Tabor	4,9	4,9	4,9	4,9	5,0
Kabel TV	4,7	4,7	4,8	4,7	4,6
Teleing	3,7	3,8	3,9	3,9	3,9
Telekom Slovenije	2,4	2,4	2,2	2,2	2,2
KaTe Nova Gorica	2,1	2,1	2,1	2,0	2,1
EVJ Elektroprom	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
ZRKS TV	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9
TELE-TV	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
CATV Selnica-Ruše	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
Telesat	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Telemach Pobrežje	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
ANSAT Krško	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Elta	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4
TS RPL	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Telemach Tezno	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Elcatel	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
KRS Štepanjsko naselje	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
KTV Ravne	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Studio Proteus	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
P&ROM	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Skyline	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Naklo	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
KTV Dravograd	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Ostali	9,3	9,1	9,1	9,1	9,0

Vir: APEK, junij 2013

5. Konvergenca storitev

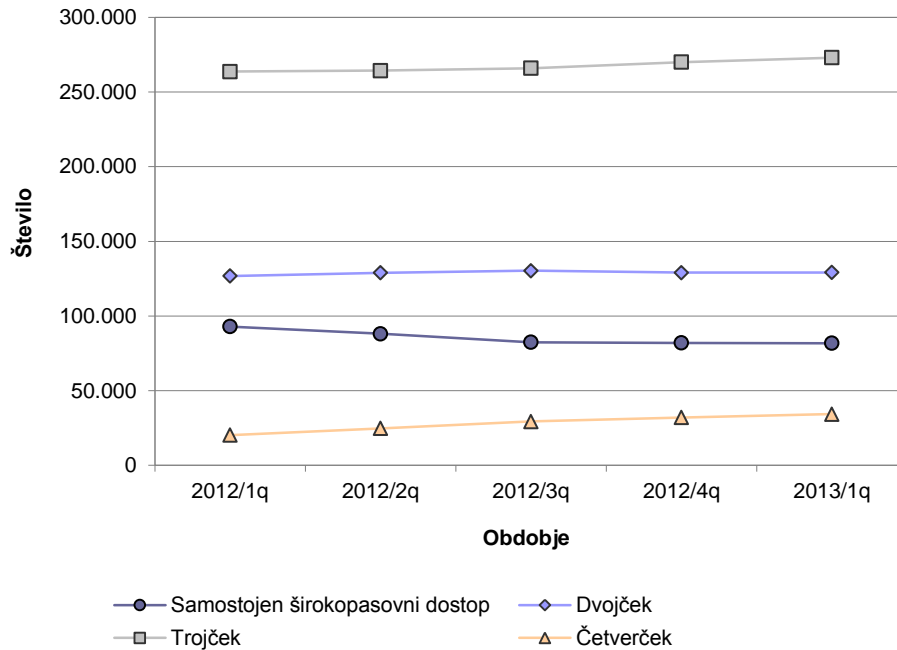
Težnja razvoja elektronskih komunikacij se vedno bolj nagiba h konvergenci na ravni omrežja, elektronskih komunikacijskih storitev in opreme. Z izrazom konvergenca omrežij v splošnem označujemo združevanje oz. približevanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in radiodifuznega omrežja. Konvergenca omrežij spremlja tudi integracija ali zlivanje storitev, oboje pa predstavlja eno od najpomembnejših trendov globalnega razvoja telekomunikacij. Konvergenca storitev operaterjem omogoča, da končnim uporabnikom ponujajo t.i. pakete storitev. Konvergenčne (združene) oziroma multiple-play (multi-play) ponudbe vključujejo vsaj dve različni vrsti storitev: fiksno telefonijo, mobilno telefonijo, prenos podatkov in televizijo. Poznamo več oblik konvergenčnih ponudb storitev:

1. **Dvojček** (Double play) ponudba (zvezana ali nezvezana) vključuje dve od navedenih storitev: storitve fiksne govorne telefonije, storitve mobilne govorne telefonije, fiksne televizijske in radijske storitve, mobilne televizijske in radijske storitve, storitve fiksne širokopasovnega dostopa in storitve mobilnega širokopasovnega dostopa.
2. **Trojček** (Triple play) ponudba (zvezana ali nezvezana) vključuje tri vrste osnovnih storitev (govor, TV&radio, prenos podatkov), s tem, da so storitve prenosa podatkov vezane na širokopasovni dostop.
3. **Četverček** (Quadruple play) ponudba (zvezana ali nezvezana), ki vključuje poleg ponudbe triple play še vsaj eno mobilno komponento. V tem primeru gre za fiksno-mobilno konvergenco.

Operaterji lahko omenjene konvergenčne ponudbe storitev ponujajo zvezano ali pa nezvezano.

Operaterji pakete storitev ponujajo lastnim končnim uporabnikom za eno ceno (ceno paketa), pri čemer lahko določene storitve v paketu izvaja tudi drugi operater. Cena paketa storitev je praviloma nižja od seštevka cen posameznih konvergenčnih storitev, ki jih operater lahko ponuja samostojno in ima ceno oblikovano za vsako storitev posebej. Naročnik ima za različne kombinacije konvergenčnih storitev (IP telefonija, širokopasovni dostop do interneta, televizija, mobilna telefonija) v paketih sklenjeno pogodbo z enim operaterjem, za katerega mu ta izda enoten račun. Operater tudi praviloma znotraj lastnega omrežja klicev ne zaračunava ali pa so cene klicev zelo ugodne. Elektronske komunikacijske storitve v paketih so ponavadi cenejše, kar je tudi razlog, da se končni uporabniki odločajo za paketne ponudbe operaterjev.

Posledično se zvišujejo deleži paketnih storitev, predvsem trojčkov in četverčkov. Tako so paketi končnim uporabnikom tako rezidenčnim kot tudi poslovnim (kamor v tem primeru štejemo predvsem manjša podjetja) sredstvo za zniževanje stroškov elektronskih komunikacijskih storitev.

Graf št. 29: Trend gibanja števila priključkov na pakete storitev²⁶

Vir: APEK, junij 2013

V prvem četrtnetju 2013 se je število priključkov po paketnih ponudbah zvišalo. Še vedno je največ priključkov paketa trojček, medtem ko je največja rast prisotna pri priključkih paketa četverček, saj se je na trgu pojavil najkasneje. Ponovno je opaziti tudi rast števila priključkov paketa dvojček. Posledično število priključkov samostojnega širokopasovnega dostopa upada.

²⁶ Paketi storitev prikazani v grafu vključujejo storitve v naročniškem razmerju, ki pa jih končni uporabniki lahko kupijo kot paket ali kot del posamezne storitve pri določenem operaterju.

6. Medoperaterski širokopasovni dostop

Za zagotavljanje širokopasovnega dostopa končnim uporabnikom na maloprodajnem trgu imajo operaterji na medoperaterskem trgu na voljo različne regulirane oblike dostopa, in sicer:

1. Dostop preko bitnega toka (bit-stream):

Dostop z bitnim tokom pomeni, da lastnik infrastrukture vzpostavi širokopasovno dostopovno povezavo do končnih uporabnikov in potem to povezavo ponudi tudi ostalim operaterjem, da le-ti lahko ponujajo širokopasovni dostop svojim končnim uporabnikom.

2. Dostop preko razvezane krajevne zanke (Local loop unbundling – LLU):

Razvezan dostop do krajevne zanke pomeni povsem razvezani dostop do krajevne zanke in sodostop do krajevne zanke, pri čemer ni potrebna sprememba lastništva krajevne zanke. Operaterjem omogoča, da na maloprodajnem trgu ponudijo storitev prenosa podatkov z visoko bitno hitrostjo in/ali govorne storitve, na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

a. Polno razvezan dostop (PRD):

Povsem razvezan dostop do krajevne zanke pomeni zagotovitev dostopa operaterju do krajevne zanke ali krajevne podzanke obstoječega operaterja, z odobritvijo uporabe celotnega frekvenčnega spektra posukanega kovinskega para.

b. Skupno razvezan dostop (SRD) ali sodostop:

Sodostop do krajevne zanke pomeni zagotovitev dostopa operaterja do krajevne zanke ali krajevne podzanke obstoječega operaterja z odobritvijo uporabe frekvenčnega spektra posukanega kovinskega para za negovorni pas, pri tem krajevno zanko še naprej uporablja obstoječi operater za zagotavljanje javnih telefonskih storitev.

3. Dostop preko razvezanega optičnega omrežja:

Dostop preko razvezanega optičnega omrežja (razvezava lokalne zanke v optičnem omrežju) pomeni zagotovitev operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe obstoječega operaterja oz. zagotovitev dostopa do optične zanke ter ostalih naprav in zmogljivosti potrebnih za ponujanje elektronskih komunikacijskih storitev.

Operaterji lahko zgradijo tudi **lastno dostopovno infrastrukturo**.

Katero obliko dostopa bo operater izbral, je odvisno od njegove investicijske zmožnosti. V preteklih letih se je veliko operaterjev raje odločalo za razvezan dostop, saj na takšen način upravljajo z dostopovno infrastrukturo, predvsem pa imajo nadzor nad kakovostjo storitev. Prav tako je bilo kar nekaj operaterjev, ki so gradili svoje lastno omrežje, vendar je nadaljnje investiranje v izgradnjo lastne dostopovne infrastrukture zaradi negativne gospodarske rasti močno oteženo.

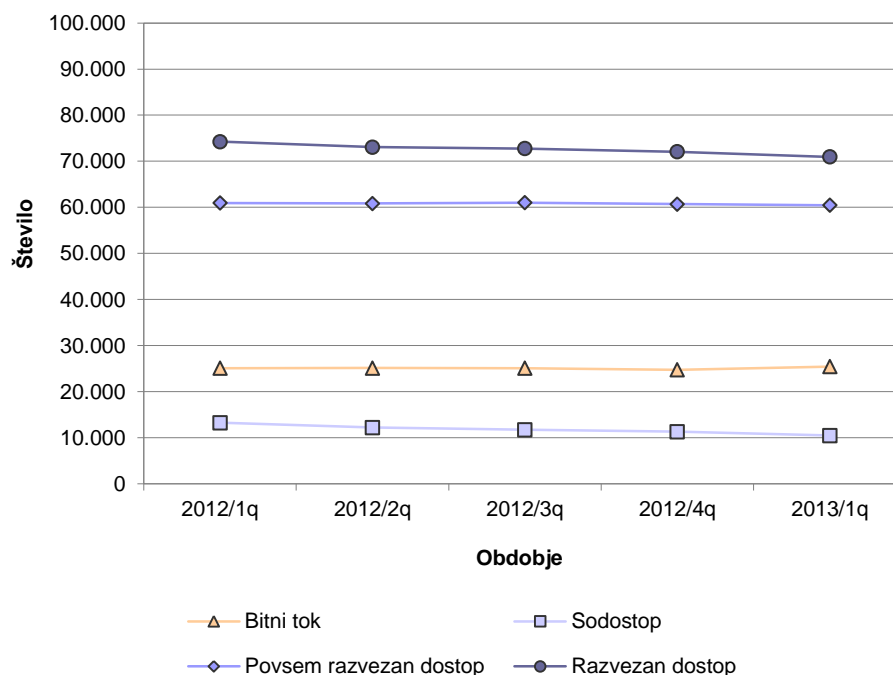
Zanimanje operaterjev za povsem razvezan dostop je večje zaradi vzpostavitve lastnih kolokacijskih točk z namenom izboljšanja kakovosti in nadzora storitve in možnosti širše ponudbe storitev vključno s paketi storitev, ki vsebujejo tudi storitev IP televizije. Sodostop ostaja zanimiv za operaterje, kateri želijo s svojo ponudbo pritegniti tudi tiste uporabnike, ki vztrajajo pri storitvi klasične telefonije. Ker pa klasično fiksno telefonijo pospešeno zamenjuje IP telefonija, tudi število priključkov slednjega konstantno upada. Z razvezavo optičnega omrežja je operaterjem, ki nimajo svojega optičnega omrežja, omogočeno, da lahko končnim uporabnikom ponujajo tudi najnaprednejše storitve na maloprodajnem trgu preko optičnega

omrežja. Optična omrežja namreč omogočajo večje prenosne zmogljivosti in s tem posredno tudi boljšo kvaliteto storitev. Večje pa je povpraševanje končnih uporabnikov tudi po elektronskih komunikacijskih storitvah v paketih.

Namen različnih reguliranih oblik dostopa je zagotavljanje konkurenčnosti na trgu in s tem omogočanje končnim uporabnikom na trgu boljše pogoje in možnost izbire glede vrste, kvalitete in cene storitev.

Agencija medoperaterski širokopasovni dostop regulira v okviru upoštevne trga 4 "Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)" in trga 5 "Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)". Z regulacijo teh dveh trgov se alternativnim operaterjem omogoča, da ponujajo svoje širokopasovne storitve na maloprodajnem trgu svojim končnim uporabnikom in s tem tudi konkurirajo na maloprodajnem trgu. Konkurenčne razmere na trgu imajo pozitivne učinke za končne uporabnike, saj imajo možnost izbire med ponudniki, kakovostjo in ceno storitev. Po drugi strani pa operaterje te razmere na trgu silijo, da iščejo možnosti za diferenciranje njihovih storitev od storitev konkurenčnih operaterjev, kar posledično pomeni razvoj novih in kakovostnejših storitev.

Graf št. 30: Število xDSL priključkov glede na tip operaterskega dostopa

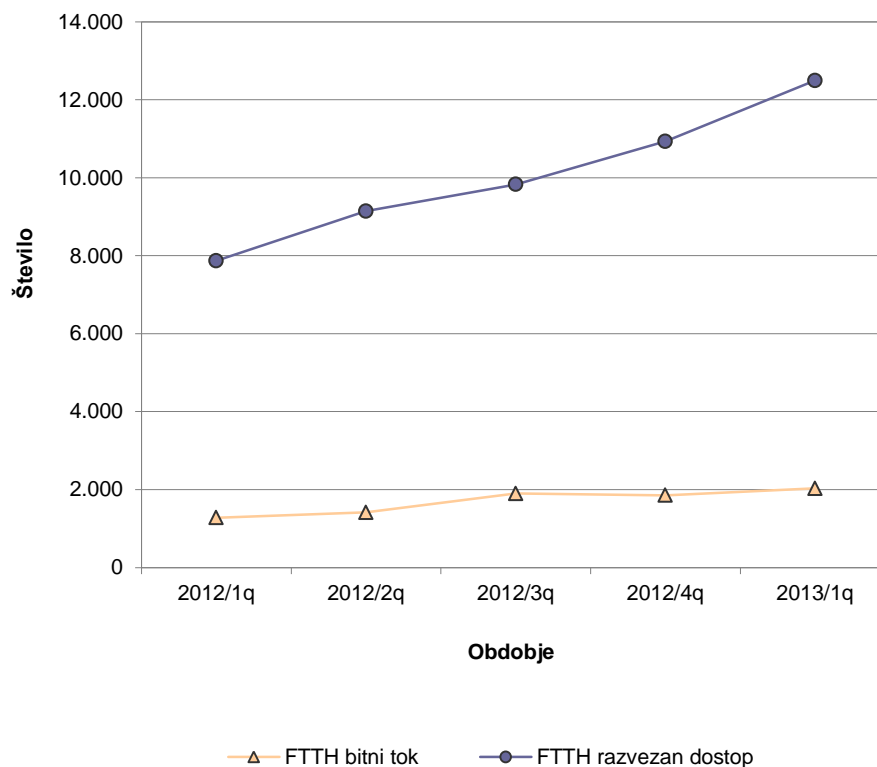
Vir: APEK, junij 2013

Zaradi neugodnih gospodarskih razmer na trgu in zaradi širjenja operaterjev na bolj ruralna področja je na trgu opazen manjši padec oblik dostopa, ki od operaterjev zahtevajo več investiranja v njihovo opremo in prehod na drugo za njih ugodnejšo obliko medoperaterskega dostopa.

Zgornji graf prikazuje število xDSL priključkov alternativnih operaterjev na omrežju družbe Telekom Slovenije d.d., glede na tip operaterskega dostopa. Alternativnim operaterjem je bil omogočen širokopolasovni dostop do bakrenega in optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d. ter nudenje širokopolasovnih storitev končnim uporabnikom na celotnem ozemlju države, na podlagi regulatorne odločbe za upoštevni trg 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in odločbe za upoštevni trg 5 »Širokopolasovni dostop (medoperaterski trg)«. Z navedenima odločbama je agencija družbi Telekom Slovenije d.d. naložila obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe za alternativne operaterje, ki nimajo svojega lastnega omrežja ali pa ga imajo le deloma zgrajeno. Iz prikazanih podatkov je razvidno, da slednji še vedno izkoriščajo dano možnost na trgu.

Konec opazovanega četrtertletja so rast zabeležili le priključki dostopa z bitnim tokom. Delež skupnega števila priključkov razvezanega dostopa se je v primerjavi s predhodnim četrtertletjem zmanjšal, kar je rezultat tako zmanjšanja števila priključkov sodostopa kot tudi števila priključkov povsem razvezanega dostopa. To je posledica neugodnih gospodarskih razmer na trgu, zaradi katerih so operaterji pripravljene manj investirati in se zato raje odločijo za dostop z bitnim tokom, ki zahteva manj finančnih vložkov v lastno opremo. Zaradi naknadnih popravkov podatkov družbe Tušmobil d.o.o. je prišlo do spremembe števila priključkov za predhodna obdobja.

Graf št. 31: Število FTTH priključkov glede na tip operaterskega dostopa

Vir: APEK, junij 2013

Na trgu so opazni pozitivni učinki obstoječe regulacije, saj se hitro povečuje povpraševanje operaterjev po dostopu do optičnega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., prav tako pa dostopajo tudi do odprtih optičnih širokopolasnih omrežij drugih operaterjev.

Iz zgornje tabele je razvidna konstantna rast števila optičnih priključkov preko razvezanega dostopa in bitnega toka. Število priključkov preko bitnega toka se je v preteklem četrletju le malenkostno zmanjšalo glede na drugo četrletje 2012, vendar pa se je konec opazovanega obdobja zopet zvečalo. Prav tako se je v primerjavi s predhodnim obdobjem zvečalo tudi število FTTH priključkov operaterjev na odprtih širokopolasnih omrežjih (OŠO) in omrežju družbe Telekom Slovenije d.d.

Kazalo grafov

Graf št. 1: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah	8
Graf št. 2 : Trend gibanja IP telefonskih priključkov in priključkov klasične telefonije	9
Graf št. 3: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po številu priključkov ...	10
Graf št. 4: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo storitve IP telefonije, po govornem prometu.	11
Graf. 5: Število prenosov fiksnih telefonskih števil k operaterjem	12
Graf št. 6: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo	14
Graf št. 7: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih	15
Graf št. 8: Deleži naročnikov po operaterjih	16
Graf št. 9: Deleži predplačnikov po operaterjih	17
Graf št. 10: Deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih	18
Graf št. 11: Deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih	19
Graf št. 12: Deleži poslanih SMS sporočil po operaterjih	20
Graf št. 13: Deleži poslanih MMS sporočil po operaterjih.....	21
Graf. 14: Število prenosov mobilnih telefonskih števil k operaterjem	22
Graf št. 15: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa	25
Graf št. 16: Tržni deleži operaterjev fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov	26
Graf št. 17: Tržni delež xDSL priključkov širokopasovnega dostopa do interneta po operaterjih	27
Graf št. 18: Gibanje deležev fiksnih širokopasovnih tehnologij glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta	28
Graf št. 19: Trend gibanja števila priključkov širokopasovnega dostopa do interneta preko različnih tehnologij.....	29
Graf št. 20: Deleži priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa.....	30
Graf št. 21: Tržni deleži ponudnikov optike do doma (FTTH) glede na število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta	31
Graf št. 22: Trend gibanja mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta	32
Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta	33
Graf št. 24: Penetracija priključkov fiksne televizije	35
Graf št. 25: Deleži televizijskih priključkov po tehnologijah	36
Graf št. 26: Trend gibanja števila televizijskih priključkov preko različnih tehnologij.....	37
Graf št. 27: Tržni deleži ponudnikov storitev IP televizije	38
Graf št. 28: Tržni deleži ponudnikov storitev kableske televizije.....	39
Graf št. 29: Trend gibanja števila priključkov na pakete storitev.....	42
Graf št. 30: Število xDSL priključkov glede na tip operaterskega dostopa	44
Graf št. 31: Število FTTH priključkov glede na tip operaterskega dostopa	45